

CHK. JAN 9 1962

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

76 M. 1 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1962 M. SAUSIO (JANUARY) 5 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

MAIRONIS

Dailininko Česlovo Janušo paveikslas (originalas Apreiškimo Par. salėje, Brooklyne)

MAIRONIO METAI

Ši didvyrį pagerbdami, sustiprinsime mūsų tautinę gyvybę...

Šiomet spalio 21 d. sukanka šimtas metų nuo lietuvių tautos atgimimo dainiaus Maironio gimimo. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, norėdama, kad ta proga taptų išnaudota lietuviškai veiklai suintensyvinti, paskelbė šiuos 1962 — uosius metus Maironio metais ir pakvietė juos atitinkamai atžymėti.

Savo atsišaukime valdyba pabrėžia:

Ši didvyrį pagerbdami, drauge sustiprinsime mūsų tautinę gyvybę ir kultūrinį sąmoningumą. Tegu suteiktų šita sukaktis mums kuo daugiau atgimimo, tegu gyviu mus pajudintų. Mums gi šiandien taip stinga idealizmo, entuziazmo ir pasitikėjimo savimi.

Tarp nuveiktųjų darbų per tuos metus valdyba nurodo šiuos; rengti viešus ir įspūdingus minėjimus, įsigyti ir skaityti jo raštus, ypač "Pavasario balsus" ir "Jaunąją Lietuvą".

O savo atsišaukimą į visuomenę valdyba baigia šitokia mintimi:

Testiprina vėl Maironis lietuvių viltį ir tikėjimą į tėvynės aušrą bei naują pavasarį. Tešviečia mums Maironio dvasios bei kūrybos heroika, idealizmas ir tėvynės bei laisvės meilė.

Atrodo, kad toks kvietimas gali tik paskatinti lietuvius pajudėti iš apsnūdimo, kuris pastaraisiais metais pradedamas jausti beveik visose gyvenimo srityse. O kad jį atpažintų visus lietuvius bendram darbui, kad ne tik kartotume su Maironiu "Tik, vyrai, pajudinkim žemę!" bet tą žemę iš tikrųjų pajudintume!

MAIRONIO GYVENIMAS

Jonas Mačiulis — Maironis, kuris buvo dvasininkas (prelatas), lietuviuose yra gyvas kaip spaudos draudžiamos laikotarpio didžiausias poetas. Jis savo poezijoje išreiškė to meto tautinius jausmus ir siekimus, o savo įtaka kitiems rašytojams jis sukūrė net ištiesą pomaironinę mokyklą.

Maironis (ši savo slapyvardį jis pasirinko 1891 m. ir juo

jis yra lietuviams plačiausiai žinomas) gimė 1862 m. spalio 21 d. Pasandvario dv., Šiluvos vals., Raseinių apskr., laisvų valstiečių šeimoje, palaikiusioje ryšius su aplenkėjusiais bajorais.

Šita aplinka turėjo įtakos į Maironio asmenybės dvasinius pagrindus. Religijos atžvilgiu jį išgyveno į patriarchalines religines tradicijas, socialiniu atžvilgiu netapo tik vienos kurios klasės gynėju, o tautiniu atžvilgiu jį gavo tvirtą lietuvišką kaimo pagrindą su meile savo žemei, jos žmonėms, istorijai ir tradicijoms.

Teologijos mokslus jį pradėjo Kauno kun. seminarijoje, studijavo Petrapilyje Petrapilio dvasinėje akademijoje buvo jos inspektorius ir moralinės teologijos profesorius. Joje jis įgijo ir teologijos daktaro laipsnį.

1909 m. pakviestas Kauno kun. seminarijos rektorium ir su pirmu savo pasirodymu pradėjęs naują erą pačioje seminarijoje, nes jį išklirius prabilo ne tradicinius lenkų

MES

VIETAUTAS SIRVYDAS

1961 m. privalėjo būti dr. J. Šliūpo metai, bet visuomenėje turime sluogsnį, kuriems mūsų aušrininkas, pasaulėžiūra, elgsena ir politiniai įsitikinimai nebuvo, kaip Beethovenui mylimoji, "unsterbliche Geliebte". Todėl jo 100 metų gimimo sukaktis, be kelių straipsnių SLA organe Tėvynėje, Vienybėje ir Kanados Nepr. Lietuvoje, ir įspūdingo TMD kp vakaro Los Angeles mieste (kur kalbėjo prof. M. Biržiška ir Alena Devenienė) taip ir nudžiūvo Amerikos lietuvių istorijon. Sąmoningi lietuviai, tačiau, visgi niekad nepamirš, kad daktaras, tikra žodžio prasme, buvo aušrininkas — budintojas. Jis tautą ir brolius lietuvius mylėjo. Jis juos vis ragino šviestis, siekti mokslų, griebtis amatų, profesijų, prekybos, nepailsinti kitataučiais. Jis pirmutinis mūsų švietėjų (ir pirm visų partijų) lublininiams lenkams ir lenkuojamiems lietuviams sušuko: "Litwa chce byc niepodległą polityczne" — Lietuva nori būti pohtiniai nepriklausoma! (New York, 1887 m. knygelėje Litwiny i Polacy). Prof. A. Janulaitis, (P. Daujoto slapyvarde) Vienybės 1902 m. išleistoje knygelėje Kur Mūsų Išganymas sprendė: "Klerikalų partija privalėtų dr. J. Šliūpui paminklą pastatyti, nes savo puolimais, kaip kada netesingais ir logika klaidiniais, jis mūsų kunigus sukėlė (išbudino)". Bet — senovėje net graikai nestatė paminklų savo Sokratui, kuris, taip pat, juos vis ragindavo protauti. Jie jį mirti pasmerkė. Daugelis gi mūsų dr. J. Šliūpo atmintį 1961 m. pasmerkė tylai.

1962 metus norima padaryti Maironio metais, nes sukanka 100 metu nuo jo gimimo. Pažiūrėsime, kokių įspūdingumu minėsime. Rodos, nelabai daug būtų naujo įdomaus yra apie Maironį rašyti, nes dirva gerokai išpuarenta ir išvagota. Tačiau seni dalykai, kartojami, gal ir mūsų dienai turės naujos ypatingos prasmės? Tikras tautos dainius, rodos, tinka visiems tautos amžiams ir valandoms. Pavyzdžiui, Maironio skaiščioji viltis: O tačiau Lietuva — juk atbus gi kada; ne veltui ji tiek iškentėjo! Kanklių balsą išgirs, miegas kraujas užvirš, nes Kryžius gyvatą žadėjo! — Jei velionies Tysliavos gerą atmintį turėčiau, pasakyčiau, kur skaičiau, kad Maironis paskutinę eilutę pirmiausia parašė: "nes kova gyvatą žadėjo", tik kun. Dambrauskui čia pakvipo Darwino "kova už būvį" ir Markso "revoliucijos kova", todėl patarė "kova" pakeisti "Kryžius". Aišku, jei ne Kūrėjo valia ir kova, kuo lietuvis atremtų savo viltį skaistesnei tautos ateičiai?

"Žinote, tai kaž kas nepaprastol" — stebisi poetas St. Santvaras. Sako: "Kai mūsų knygos guli sandėliuose, tai anglų kalba lietuvių prozos rinktinė (St. Zobarskio paruošta), berods, per porą metų išsėmė dvi laidas!"

Nukelta į 4 psl.

Spaudos skiltyse

Prezidentas Kennedy siūlo vyriškai atsiliepti stebėtina! Vakarų Europos ekonominio apsiungimo pažangai. Pakelti mūsų muitus tebūtų plikas apsigynimas, ne tinkamas negirdėtos progos išnaudojimas. Vakarams būtina išlaikyti ir plėsti iniciatyvų srityje, kurioje jiems lygus pasaulyje nėra: ekonominėje. Todėl Amerika turi darniau dirbti su į Bendrą Rinką sužėgusia Europa — abiejų naudai.

BALTIMORE SUN

Reiktų suderinti dvi milžiniškas rinkas, Amerikos ir Europos. Tada prasivertų vartai visoms jų ribose esančioms našiausioms įmonėms laisvai rungtis ir žygiuoti pirmyn. Be abejo, silpnės įmonės, dabar vien jas apsaugojančių muitų dėka gyvenančios, šen ir ten pasijustų prieš sienos prispirtos. Tačiau, jei vartotojai susilaikytų pigesnių gaminių, o visos įmonės imtų gyventi sveiku ekonominiu našumo pagrindu, vyriausybės atsiarstų lešų padėti prispirtosioms prisiderinti ir ant naujų sveikesnių kojų atsistoti.

BOSTON MONITOR

ar lotynų kalba, bet lietuvių. Seminarijos rektorium išbuvo ligi pat savo mirties — 1932 m. birželio 28 d. Lietuvos universitete buvo moralinės teisės profesorium ir kurį laiką skaitė lietuvių literatūros bei visuotinės literatūros kursus. Tam buvo suteikti universiteto garbės profesoriaus ir garbės daktaro laipsniai.

MAIRONIO KŪRYBA

Kūryboje eigoje reiškėsi du laikotarpiai. Jo kūrybinio entuziazmo laikotarpis prasidėjo klierikavimo metu iki pasitraukiant iš Petrapilio akademijos, tai 1885 — 1909 m. laikotarpis. Tada atsirado ir Lietuvos istorija (pagal Strykowskią, Narbutą ir Daukantą) ir "Pavasario balsai", vėliau poema "Tarp skausmų į gar-

Nukelta į 4 psl.

Iš Kalifornijos

NAUJAS UŽUOLANKOS NUMERIS SKIRTAS LOS ANGELES LIETUVIAMS

Los Angeles lietuvių kultūrinei veiklai apibūdinti Užuolankos skirtas numeris, kurį redagavo JUOZAS KARIBUTAS, jau pasirodė mūsų kolonijoje.

Viršelį puošia filmų ir televizijos akt. Rutos Lee — Kilmonytės gražus paveikslas. Toliau seka visa eilė Los Angeles esančių rašytojų bei poetų kūriniai. Bendradarbių eilėse matome šiuos: garsiosios rezoliucijos pradininką Leonardą Valluką, prof. Mykolą Biržišką, rašytojus: Jurgį Gliudą, Bronių Railą, Juozą Tininį, Petronėlę Orentaitę, Alė Rutą — Arbiene, Andrių Norimą. Čia aprašomos visos veikiančios kultūrinės organizacijos, parapijos choro veikla, plačiai apžvelgiama teatro veikla, pats redaktorius J. Kaributas įspudingai sumini lietuvių žurnalistų veiklą Hollywoode. Žurnalas gausiai iliustruotas. Čia be aukščiau paminėtų rašytojų,

randame ir visą eilę vietos poetų: Alfonsą Gričių, Danutę Mitkienę, Elena Tumienę, Romą Jaloveckaitę — Dapšienę ir kiti.

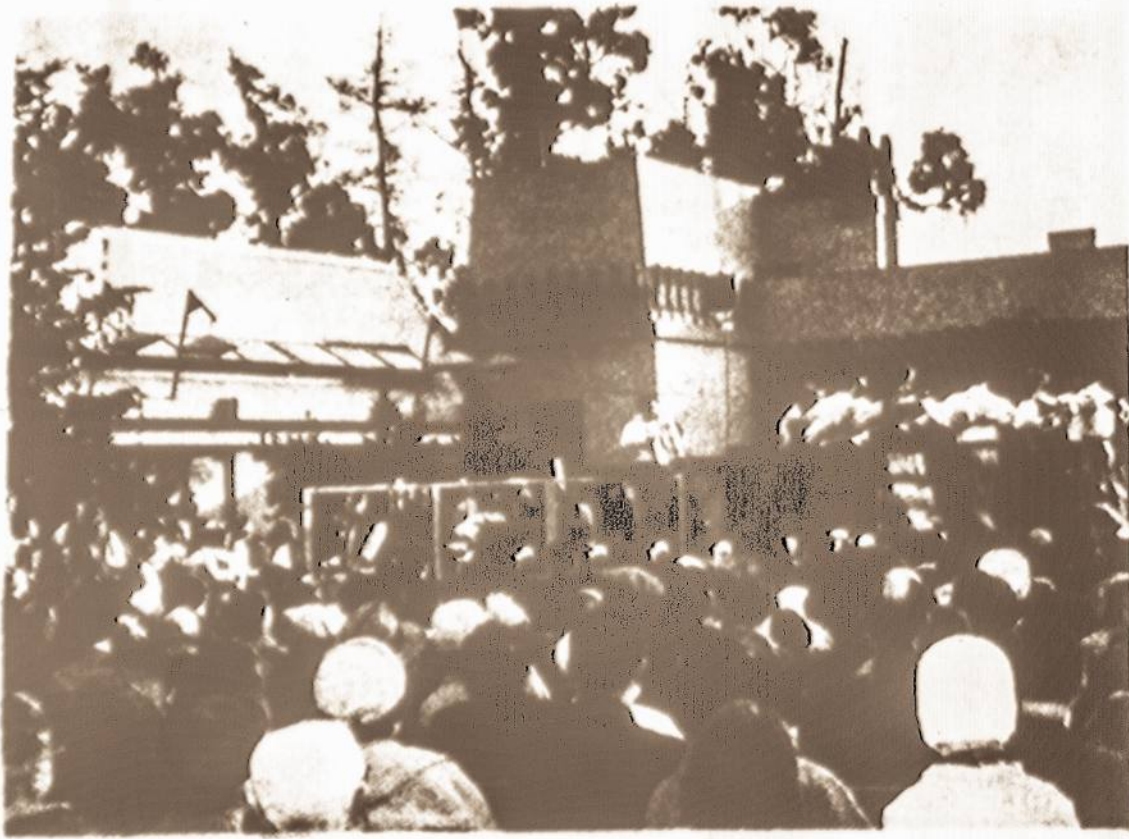
Šis Užuolankos numeris redaktoriaus J. Kaributo pastangomis, išleistas tikrai pasigerėtina.

V. L.

JONYNO VITRAŽAI

Praėjusią savaitę Wilton, Conn., buvo atidaryta moderniška Notre Dame seserų vienuolių bažnyčia. Pastatas turi 18 milžiniško dydžio langų, kuriems vitražus paruošė dail. Vytautas K. Jonynas.

Dr. R. Sealy, Londono (D. Brit.) universiteto profesorius, gruodžio 27 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, skaitė paskaitą apie lietuvių tautosaką.

Los Angeles sokių grupė ŽILVITIS šoka Kubilą tarptautinėje kalėdinių eglučių parodėlėje. L. Kančiausko nuotrauka

Los Angeles, Cal. Dalis publikos dalyvavusi dr. J. Šliūpo minėjime. Sėdi iš kairės: A. Mironas, O. Mironienė, S. Kalvaitis ir inž. Budginas. L. Briedžio nuotrauka

Hartfordo lietuviai

Vietos lietuviai rudens metu nebuvo taip veiklūs, kaip praityje, tačiau turėjo keletą parengimų.

Belaukdami Kalėdų ir Naujųjų Metų, tapo sukręsti ir ligi šiol dar tebekalba apie staigią Vienybės redaktoriaus — leidėjo Juozo Tysliavos mirtį. Velionį Tysliavą mūsų lietuviškai labai mylėjo ir kaip kalbėtoją, redaktorių ir poetą.

Naujų Metų sutikimas rengiamas bendrai Hartfordo Liet. Bendruomenės ir L. skautų skaučių Tėvų Komiteto, salė dekoruojama ir yra vilčių, kad Hartfordo ir apylinkės jaunimas ir senimas gausiai atsilankys. Biletai platinami, vietas galima užsakyti pas skautų — skaučių Tėvų K-tą ir LB Valdybos narius.

Po Naujųjų Metų laukiama meninio koncerto kurį rengia Hartfordo LB Valdyba, taip pat L. Klubo artistų komedijos vaidinimo, kurio režisorius Vitalis Žukauskas iš New Yorko. Vėliau numatomas banketas pagerbti mūsų lietuviškos bendruomenės bičiuliui, žymliam teisėjui Frank Monchun (Mončiūnui) ir eilė kitų.

V. M. K.

Neužmirškite atnaujinti
Vienybės prenumeratą!

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Lietuvių medžiotojų ir meškeriojų draugija New Havene

New Haven, Conn, Gruodžio 17 d. Hubertus Colegijos patalpose LB skyr. pirm. Ant. Gruzdyš ir ponis Vanda suruošė "briedienos" pietus apie 40 savo bičiulių. Dalyvavo abu New Haveno kunigai, būrys vietos šviesuolių ir eilė svečių iš apylinkinių miestų. Besišnekučiuojant, suvalgyta geroka dalis briedžio, paragauta fazanienos, zuikienos, Gruodžio ir Vilniško parūpintos. Jie medžiojo Maine valstybės giriose.

Pertraukos metu čia jau pasižymėjęs fotografas — filmuotojas St. Lipčius iš New Britaino parodė susirinkusiems vietos įvykių vaizdų. O

medžiotojai ir meškeriojai įsteigė Connecticut Lietuvių Medžiotojų ir Meškeriojų Draugiją, kurionbematantįsi — rašė apie 10 vyrų. Išrinktoji valdyba: Antanas Gruzdyš, Kazim. Vilniškis, J. Vėbra, Aug. Ramanauskas ir Kazim. Urbšaitis; ji darys žygius Draugiją reikiamai įregistruoti ir įtraukti įn galimai daugiau šių rūšių sportininkų lietuvių iki šiol medžiojusių bei meškeriojusių, kas sau, neorganizuotai.

BUVĘS MEDŽIOTOJAS

K. Šadauskas iš Kolumbijos atvyko pasisvečiuoti pas broli Anicetą i Chicagą.

LIETUVIŲ DIENOS

VIENINTELIS LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOMIS
ILIUSTRUOTAS LIETUVIŲ KULTŪROS IR
VISUOMENĖS GYVENIMO ŽURNALAS

4364 SUNSET BLVD., HOLLYWOOD 29, CAL.

Vyr. Red. B. Brazdžionis

Leidėjas A. F. Skirius

Prenumerata metams: 6 dol. Naujai užsiskaitantiems 3 dol.

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS 280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams,
šokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

V. Senkus, ved.

Telefonas: EVERgreen 4-9672

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės
ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: VIRginia 3- 1477

Albert F. Peters (Petrauskas)

Continuing over a century
of consecutive dividends

NEW
INCREASED
RATE

4%
A YEAR

3 3/4% a year regular

dividend plus 1/4% a year special on deposits maintained for two or more years. 3 3/4% a year on all other deposits entitled to dividends. Anticipated for period beginning January 1, 1962, and based on continued favorable earnings. Pinigai depozituoti iki SAUSIO 15

Uždėrba dividendus nuo SAUSIO 1
Compounded quarterly

After January 15, dividends from Day of Deposit

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

A Mutual Bank "... where your money works only for YOU!"
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Eastern Parkway Office:

Broadway Office:

539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Brooklyn, N. Y.

135 Broadway at Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Massapequa Office:

Hicksville Road and Jerusalem Avenue
Opposite Holiday Park Shopping Center
Massapequa, N. Y.

Organizacinė stadija užbaigta

New Yorke 1961 m. rugsėjo 2-4 d. JAV Liet. Bendruomenės Tarybos suvažiavime buvo priimti Lietuvos Fondo statutu perredaguoti principai, su kuriais ir Liet. Bendruomenė ir iniciatoriai sutiko. Taip pat buvo sudaryta komisija, kuri tą statutą perredagavo. Komisijoje buvo: raš. B. Babrauskas, dr. G. Balukas, inž. D. Bielskus, mok. T. Blinstrubas, dr. F. Kaunas, teis. A. Kėželis (statuto autorius), inž. V. Naudžius, dr. A. Razma (komisijos pirm.), A. Rūgytė, J. Svedas, dr. J. Valaitis.

Perredaguotasis statusas per dr. A. Nasvytį yra pasiūstas L.B. ekonominei komisijai ir L.B. Tarybos prezidentui. Pirm. Barzdukas pažadėjo, kad iki šių metų pabaigos korespondenciniu būdu bus susirišta su LB Tarybos nariais dėl šio statuto patvirtinimo. Po to Fondas tuojau bus inkorporuotas Illinois valstybėje. Taigi, šiais metais būsime užbaigę pirmąją sunkiąją LF organizavimo darbo stadiją — Statuto redagavimą ir Fondo legalizavimą.

Lietuviškoji visuomenė su Fondo statutu bus atskirai supažindinta.

Panašiai padėtis yra ir Kanados Fondo, kurį organizuoja Kanados Liet. Bendruomenė su iniciatoriais (jų atstovas Vincas Ignaitis, R.R. 3

DR. ANTANAS RAZMA

Rodney, Ont., Canada). Abu Fondai kol kas veiks lygiagrečiai, ateityje bendradarbiaus, o gal net ir susijungs, jeigu to reikalaus gyvenimo logika ir neprieštaras JAV ir Kanados įstatymai.

ATEITIES PLANAI

Su 1962 metais pradėsime antrąją LF organizavimo darbo stadiją — piniginių vajų. Norint gerų rezultatų, turės būti parengtas smulkus vajeus planas. Prašome kiekvieną siųsti siūlymus, patarimus, pastabas privačiai Liet. Bendruomenei arba Fondo iniciatoriams.

Dar geriau būtų, jeigu kas nepatingėtų tuo reikalu parašyti spaudoje. Kelis tokius straipsnius skaitėme ir juos rimtai studijavome, bet jų reikia dar daugiau.

Turime nepaprastai džiaugtis ir didžiuliais, kad visa mūsų patriotinė spauda yra labai palanki ir entuziastinga Fondui.

Be spaudos paramos Fondo padėtis šiuo metu būtų labai sunki.

Tik Tu ir Aš, nelaukdami ir nekritikuodami kitų, bet patys rodydami pavyzdį ir siūsdami Fondui bet kokią finansinę auką, įvykdysime "žemišką stebuklą" lietuvių išeivijoje ir sukursime milijoninį Fondą.

Pagal L. Vytenį ir kitus, išeivijoje beveik nėra nė vieno lietuvio, kuris neįstengtų paaugoti 120 dol. per 10 metų (aš galvoju per 5 metus), kas sudarytų 1 ar 2 dol. per mėnesį! Nežiūrėkime vien į pasturinius lietuvius, bet aukokime kiekvienas pagal išgalę.

Fondas jau turi apie 20,000 dol. paaugotų, daugiau kaip 60,000 dol. pasižadėjo tuoj paaugoti, kai Fondo statusas bus legalizuotas. Kai pasiekime 100,000 dol., tada Fondas tikrai sparčiai pradės augti ir pasieks milijoną. Aš tikiu, kad kiekvienas didesnis Liet. Bendruomenės skyrius, didesnė organizacija, liet. bažnyčia, labiau pasiturintieji lietuviai paaugos po 1,000 dol., o visi kiti aukos tiek, kiek finansiškai išgalės. Jau dabar aukojusieji, ar tikrai pasižadėję aukoti ir pirmieji dar būsiami aukotojai yra pirmieji Fondo pionieriai. Be jų L. Fondas jau būtų miręs, bet dabar Fondas yra užgimęs ir nebenumirs, nors jis ir kūdikio vystyklusose. Fondo organizatoriai kartu su Bendruomene esame viltingai nusiteikę, kad Tu ir Aš — tremties Lietuviai kartu padėsime Fondui užaugti ir veikiai pasiekti milijoną.

Kas nori, kad jo auka eitų per Liet. Bendruomenę, siūnia šiuo adresu: The Superior

Montessori draugijos lapą pradėdant

A. L. Montessori d-ja, 1961 m. gruodžio mėn. išsirkdama naują valdybą, atvertė sekančią savo gyvavimo puslapį. Jaunos motinos su jaunosios jėgomis atėjo į naują valdybą, kad savo darbu padėtų sau, kaip ir kitom jaunos motinom, ieškančiom kelių į savo vaiką.

Kalbant apie tai, kas galima atsiekti, žinant pagrindinius vaiko vystymosi dėsnius, būtų tušti žodžiai, jei neturėtume savam tarpe laimingų motinų, ir dar laimesnių vaikų, kurie gali paliudyti, kad ir šiame triukšmingame gyvenime galima rasti kelią, kuris veda šeimą į taikingą ir ramų gyvenimą.

Todėl, užversdama senosios valdybos prirašytą puslapį, mintimis noriu perbėgti jos darbus ir būdus, kuriais ji, kartu su visomis narėmis, nešė montessorinę idėją į šeimai ir visuomenę. Nebuvo tai lengva tokiai jaunai, kaip Montessori d-jai, turint galvoje, kad čia dirba motinos. Todėl tai, kas padaryta, yra pastiekta tik dideliu ryžtu ir tvirtu tikėjimu, kad dr. M. Montessori idėjos gali atnešti taiką ir ramybę į šį dvasinio skurdo pasaulį.

1960 m. pradžioje išrinktą valdybą tampriai surišo bendra idėja ir darbas, kuriuo siekiama išugdyti sveiką kūną ir dvasią vaiką, kartu į išlaikant savo tautai. To siekta visais galimais būdais, todėl d-jos kronikoje randame suorganizuotus dviejų dalių kursus motinoms, juos vedė D. Petrutytė, skaitytos paskaitos padaugintos pasklido po visus žemynus. Suorganizuota montessorinės medžiagos paroda pas šv. Kazimiero seseris, vaikų stovykla prie Paw Paw ežero, pedagoginių filmų demonstravimas, eilė mėnesinių surinkimų su paskaitomis, vieša paskaita, kurią skaitė Mrs. Rambusch, Amerikos Montessori d-jos pirm., steigtas skyrius Lemont, Ill., knygynėlis, diskusiniai rateliai, įsijungimas į Bendruomenę. Palaikyti ryšį su toliau gyvenančiomis narėmis, pradėtas leisti žiniaraštis, užmegsti ryšiai su amerikiečių grupe, suorganizuota Montessori vaikų namas, kuriuos ruošiasi pradėti įsteigiant mokyklą.

Parengimų sąrašė randame iškilmingą kursų užbaigimą bei dr. M. Montessori mirties paminėjimą, prof. dail. A. Varno 80 m. progą pagerbimą, Marijos Varnienės gimtadienių suorganizavimą, dvi madų parodas, kurios tapo tradiciniu parengimu.

Būtų per daug minėti, kas svarstyta, daryta, su kuo susirašinėta, kas skelbta spaudoje, tai d-jos gyvenimas ir darbas panašus į kitų, tik norėtųsi pabrėžti tai, kad M. Varnienė židinilio įkūrimu, D. Petrutytė paskaitomis pirmos realiai įvykdė tai, apie ką šiandien plačiai kalbama tai, vaikas, kuris yra laidas lietuviybės išlaikyme.

A. M. Montessori d-ja pasiėmė užleistą dirvą — mažąjį vaiką, nuo kurio paruošimo pareina tautos ateitis.

Atversdama naują A. L. Montessori d-jos gyvavimo puslapį, norėčiau padaryti įrašą: "Vaikas yra žmonijos dvasinio gyvenimo kūrėjas. Kliūtys, trukdančios natūralų vystymąsi, yra akmenys slėnyje, kuri apsupasi žmogaus sielą, laiko ją įkalintą", dr. M. Montessori, Absorbent Mind p. 220.

Su besitartinančiomis Kalėdomis linkėčiau visiems pasvarstyti gilius dr. M. Montessori mintis ir padėti rinkti akmenis iš vaiko tako, kad su Kristaus užgimimu ateitų tikra taika ir ramybė į šį pasaulį per naująjį žmogų — vaiką.

STASĖ VAISVILIENĖ

F. Strolia, muzikas, parūpino ir įrašė į juostas keletą lietuviškų giesmių ir dainų ir pasiuntė Vatikano radijo lietuviškam skyriui. Giesmes idainavo Marquette Parko vaikų ansamblis.

Savings and Loan Association, 6712 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Sąskaitos Nr. 20656 (aukos saugojamos LB Centro Valdybos).

Kas nori tiesiai į Fondą, aukas siūnia šiais adresais: (aukos saugojamos dr. A. Razmos, dr. G. Baluko, dr. F. Kauno ir V. Šmulkščio parašais) Lithuanian Foundation, No. 89463, Standard Federal Savings and Loan Association of Chicago, 4192 Archer Ave., Chicago 32, Ill.; Lithuanian Foundation, No. 17192 St. Anthony Savings and Loan Association, 1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

Fondą legalizavus ir aukotojams išrinkus Tarybą, visos aukos su jau gautais procentais pereis Fondo Tarybos žinion.

Tad kviečiame kiekvieną kuo nors ir kaip nors prisidėti prie didelio darbo — Fondo organizavimo.

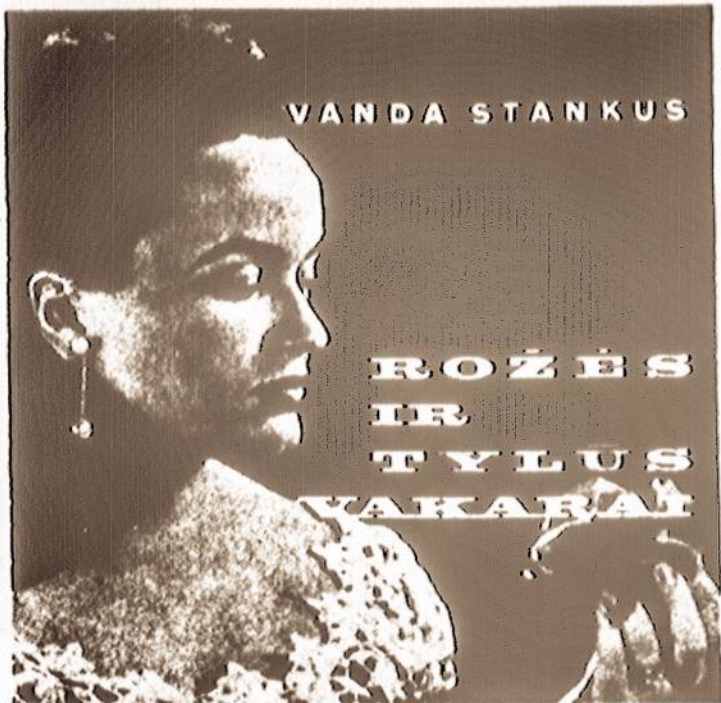
SEKCIJŲ VADOVAI

Jaunimo centre gruodžio 2 posėdžiavo II Kultūros kongresui šaukti komitetas. Sekcijos vadovais išrinkti prof. B. Vitkus — lietuvių parapijose išlaikyti, Vyt. Kasnūnas — spaudos, inž. V. Adamkavičius jaunimo ir J. Tamulis — lietuvištinio švietimo. Dar trūksta meno ir literatūros sekcijos vadovų. Be to, dar pagelidaujama steigti architektūros, istorijos ir fizinio lavinimo sekcijas.

Visais finansiniais reikalais rūpinasis ūkio komitetas, pirmininkaujamas J. Švedo.

11 Šokių pramoginės muzikos plokštelė

(Rožių tango, Domino, Bell ami, Bučinio liepsna, Ramona, Rudens lapai, Capri žvejai, Bučiuok mane, I love you, Sudie gražioji Roma, Mano mažytė)

Kam gi liudėti Valsas Šimtą kartų Tango

Valsas ir Tango Idainuota angli kalba

PIRMOJI LIETUVIO KOMPOZITORIAUS ILGO GROJIMO PRAMOGINĖS MUZIKOS PLOKŠTELĖ HI-FI ir STEREOPHONIC

PRESSED AND RECORDED BY RCA CUSTOM RECORDS

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas 64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav. Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET Brooklyn 11, N. Y. Tel. EVergreen 4-9533

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-53 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y. Telefonas: Virginia 3-3544

VIENYBĖ The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Telephone: APplegate 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

lionio A. Vanagaičio mėgiamu posakiu: "Dalykas labai paprastas". Trijų amerikiečių ateivių kartų (tėvų, vaikų ir vaikiaičių) psichologiją tyręs autorius veikalo Catholic, Jew, Protestant priėjo išvados, kurią galima tiksliai pareikšti kiek ištaisyta mūsų prasenelių patarle: "Ką tėvelis sudėjo dūsaudamas, sūnelis praleido švilpaudamas, vaikaitis ieško brangindamas." Anglų kalba išleista savo tėvų prozos antologiją išgraibstė mūsų suamerikonėjusių Amerikos lietuvių sūnų ir dukterų sūnūs ir dukterys. Lietuviškai paskaityti jie nebemoka, bet savo protėviais širdingai domisi. Deja, dėl "palitikės" ir nepilnai suprastos "bendruomenės" plati ir didelė Amerikos lietuvių šaka veiksmų paliekama be dėmesio. Mat, laikomasi principo: prapuolė vežimas, teprasmena visi keturi ratai; nemoki lietuviškai, Dievas su tavim! Well — God bless you, too!

Švedijoj ilgus metus gyvenęs, ten šeimą sukūręs ir Švedijai palikęs, rašytojas Ignas Šeinius (kurio pirmąją apysaką Kuprelis Vienybei teko garbė lietuviams 1914 m. išleisti) sykį rašė: "Pas mus nepartiniam lietuviui sunku veikti. Sunku ir kitatautę vedusiam ar svetimoms valstybės pilietybę priėmusiam. Svetur seneliau apsigyvenęs ir savo kalbą apmiršęs, šiaip kad ir kažinkaip galėtų būti tautai naudingas, lietuviu nebelaikomas. Taip elgdami visi toli nenueisime, Lietuvos laisvimo reikalui nepadėsime, naujų pajėgų nepritrauksime, o turimas pamažu atbaidsime. Kiekvienas lietuvis privalo būti mums brangus. Mums reikia kitas kalbas mokančių ir gerų santykių su kitataučiais turinčių. Mums reikia gilesnių šaknų kraštuose, kuriuose gyvename."

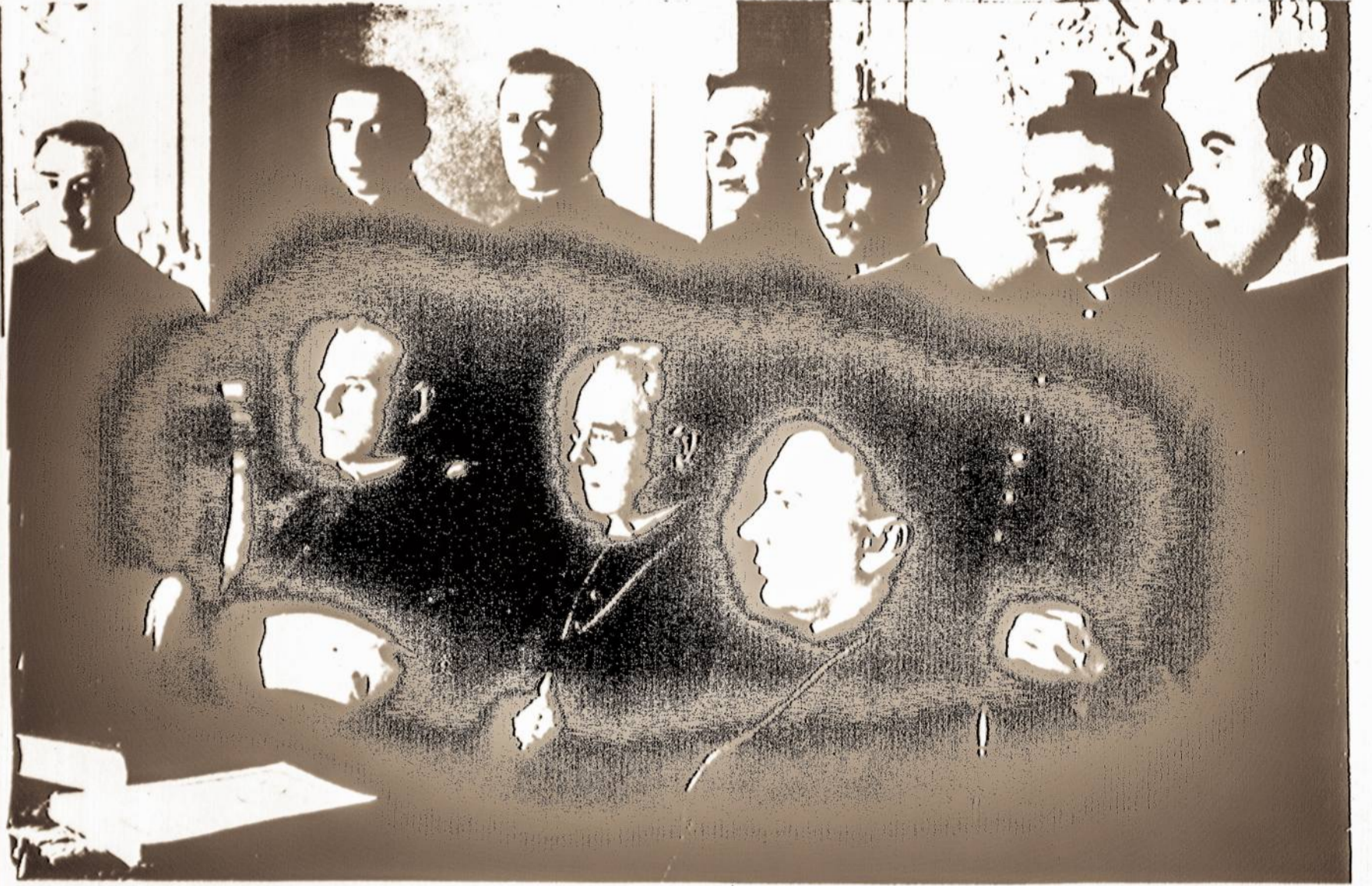
Geras pavyzdys daugelio mūsų kunigų svajonę įvykdęs prelatas K. Salatka, kurį popiežius paskyrė vyskupu augzilaru Grand Rapids, Mich. diecezijai. Jis šiame mieste gimė, išėjo lietuvių Šv. Petro parapiją, įsišventinę Šv. Juozapo seminarijoje, dvejus metus studijavo Romoje, profesoriavo Šv. Juozapo seminarijoje, buvo vyskupo raštinės sekretorius. Mūsų spaudoje ir organizacijose, rodos, nesivaideno. Turbut, nemokėjome pritraukti? Juk daugelis mano, kad anglų kalba negali būti priemonė mūsų lietuvių kalbos nebemokantį jaunimą tautos tradicijomis peršviesti, nes, girdi, ji esanti įrankis ištautinti. Kaip kada, siaura pažūra yra kaip guzas kaktoje. Todėl ir Lietuvos žurnalą leidžiame ne tiek saviesiems, kiek kitataučiams.

Mūsų spauda, pasakoja Kanados Tėviškės Žiuriniai, dar nėra visuomenėje sulaukusi to pripažinimo ir paramos, kurie atitiktų jos atliekamam visokeriopom tautiniam ir idėjiniam darbui. Ko iš visuomenės spauda ypač norėtų? Pirmiausia — dalyvavimo savo rašyto žodžiu (nors redaktorai ji ir padėtų į ilgąjį stalčių); po to — nuodugnesnio skaitymo, o galiausiai — prenumeratorių gausumo.

SUNKIAI SUKALBAMAS

De Gaulle nuoširdžiai mano, kad jis intelektualiai toliau matęs negu kiti Vakarų vadai. Todėl jis taip sunkiai sukalbamas. Viena pagrindinė jo idėja yra, kad Europos tiba ne Elbės upė Vokietijoje, bet Uralo ir Kaukazo kalnai. Juk komunizmo pasaulis jau mūsų akyse skilęs į baltus ir geltonus. Toli į ateią žiūrėdamas, De Gaulle mano, anksčiau ar vėliau rusai bus priversti ieškoti susitarimo su Vakarais ir darys nuolaidų, nes kova ir rungtynės pasauliui mastu ims eiti tarp kultūra ir turtais pranašesnių baltųjų ir atsilikusiuju kitaspalvių.

NEW YORKO THE WALL STREET JOURNAL

Metropolitijos kunigų seminarijos profesoriai: Iš k. į d.: J. E. Vyskupas K. Paltarokas, prel. prof. Maironis-Mačulis (rektorius), kan. prof. B. Čėsnys. Stovi iš k. Andruška S. J., Tėvas St. Grudis S. J., prof. M. Morkelis, prof. dr. S. Usoris, prof. J. Meškauskas, prel. T. ir kun. J. Petrošis.

MAIRONIO METAI

Atkelta iš 1 psl.

be", kuri sekančioje laidoje jau buvo pavadinta "Jaunoji Lietuva".

Populiariausi yra "Pavasario balsai", susilaukę visos eilės laidų. Juose Maironis prašneko visais motyvais ir nuotakomis.

Pirmoje laidoje buvo patys populiariai jo eilėraščiai Miškas užia, Užtrauksim naują giesmę, Ten, kur Nemunas, Kur lygūs laukai, O! neverk, motušėle, Išsisupus plačiai vakarų vilnėmis, Marija, Marija, Jei po amžių kada ir kiti.

Vėlesnėse laidose jau atsirado tokie eilėraščiai, kaip Vilnius, Trakų pils, Eina garsas, Kur bėga Sešupė, Aš norėčiau prikelti ir kt.

Antrasis Maironio kūrybos laikotarpis prasidėjo prieš pat I Pas. karą. Tarkūrybinis atoslūgis, prasidėjęs su Pavasario balsų ketvirtuoju leidimu.

Penktas iš šeštas Balsų leidimas išėjo jau nepriklausomoje Lietuvoje Penktajame iš 110 eilėraščių buvo 32 nauji ir jų tarpe populiariai Lietu-

va brangi, Vasaros naktys, Jūratė ir Kastytis, o šeštajame leidime buvo iš 131 eilėraščių buvo 24 nauji. Iš vėlesnių Maironio raštų yra poema Mūsų vargai ir kelios istorinės dramos, kaip Kęstučio mirtis, Vytautas pas kryžiuočius, Vytautas Karalius ir kt.

MAIRONIO VERTINIMAS

Laiko bėgyje pačių lietuvių Maironis buvo įvairiai vertinamas. Jei tautinio atgimimo laikotarpyje jo poezija buvo laimėjusi visuotinį lietuviškosios visuomenės pripažinimą ir entuziazmą, tai, jau spaudą atgavus, ir jaunesniajai kartai susikūrus savo naujus idealus, Maironio kūryba darėsi svetimesnė, o kai kurie net sąmoningai stengėsi ją nuvertinti.

Bet pastaryjų dvidešimt metų laikotarpyje Maironio kultas vėl atgijo tautoje, nes tauta atsidūrė panašioje padėtyje, kaip ir tuo metu, kaip Maironis dainavo.

Vėl pradėta spausdinti "Pavasario balsai", vėl mėginta išryškinti Maironio as-

menybė. Lietuviai pabėgėliai, po II Pas. karo atsidūrę Vakaruose, išleido bent kelias Pavasario balsų laidas. Maironis ir vėl buvo populiarus žmonių tarpe kaip kenčiančios ir kovojančios Lietuvos poetas.

MAIRONIS LIETUVOJE

I Maironį sovietinis režimas įvairiai žvelgė. Pradžioje jis buvo atmetas kaip "buožnių" poetas. Buvo tvirtinama, kad jo literatūrinis palikimas liaudžiai nereikšmingas. Bet vėliau jau pažūros kitėjo.

Mirint Maironio 15 metų mirties sukaktį, 1947 m. jau buvo tvirtinama, kad Maironis prisimintinas ir darbo liaudžiai, nes gražiai apdainavęs gamtą, kritikavęs buržuaziją, o svarbiausia, kad jo eilėraščiai pavirto dainomis prieš "vokiškuosius fašistus". Stalinui mirus, Maironis susilaukė dar skirtingesnio įvertinimo. 1956 m. išleista Maironio rinktinė, o įvade pripažįstama, kad geriausi Maironio kūriniai giliai įėję į lietuvių tautą.

Mums rašo...

Maironioji Redakcija!

Klauskite, Tamstelės: bene antrą kartą įdedatė S. Narkėliūnaitės nuotraukas iš Vilniaus, jų tarpe Filharmonijos namų, nutylėdamos, kas mums ten reikšmingiausia: juk tai 1905 m. Didžiojo Vilniaus Seimo rūmai, kurkas mums reikšmingesni už visokias filharmonijas. Atminkite nepraleisti nenurodę Jurgio 13 (Lietuvos Taryba), Jurgio 38 (Vytauto Didžiojo gimnazija, kur 1920 XI susiremta su lenkais), priešais pašta Lietuvos komiteto patalpas, kur 1918 II 16 paskelbėme Lietuvos nepriklausomybę, ir pan. Kaip tik visi tie pastatai išliko — ir turi mums istorinę reikšmę. Šiaip žmonės klausinėja, argi dabar tokie rūmai pastatyti!

Bravo, kad neleidžiote Vienybei baigtis.

TAMSTŲ M. BIRŽIŠKA, 1961.12.27

Gruodžio 24 d. Chicagoje Jaunimo centre įvyko akademija pagerbti poetui — rašytojui, Liet. Rašytojų D-jos pirminkui, savanoriui kūrėjui Juozui Tysliavai.

Nors dalyvių skaičius nebuvo gausingas, bet akademija buvo graži. Kad žmonės negausingai atsilankė, tai ir pačių organizatorių kaltė. Jie parinko nepatogų minėjimui laiką, nevisur buvo paskelbta apie jį, o taip pat net ir nevisos skelbtos organizacijos dalyvavo.

Programoje buvo kalbos, deklamacijos ir muzikinė dailis. Dr. Stp. Biežis kalbėjo apie Juozą Tysliavą visuomenininką, o Benys Babrauskas apie Juozą Tysliavą poetą.

Apie Tysliavos gyvenimą ir jo vargus, siekiant mokslo nė žodžio. Betgi Babrauskas savo kalboje surado vietos išsireikšti, kad Tysliava be jokio mokslo buvęs ir t. t.

Jeigu p. Babrauskas nežino, kokius mokslus Juozas Tysliava buvo išėjęs, tai jį galėjo pasiklausti tai žinančių, bet jau nereikėjo veltinio išveidinti. Visdėlo mūsų žmonės negali apseiti be tendencingumo.

POV. DIRKIS

DROŽLĖS

Darbininkas praneša, Amerikos vyskupa atsakomybę už gyvenimo pūvėklis priskyrė žmonėms iš universitetų, spaudos, teatro ir televizijos. Pamiršo save, nes, kas ryta mišias atnašaudami, vyskupa juk mušai į krutinę: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

Kaip kada naudinga katę tuojau iš maišo paleisti. Ilgiau palaikęs, būsi priverstas išleisti jau su katukais.

Prieš ištautėjimą nekovojęs lietuvis panašus skersti vedamai avelei: dabar smagu, bet netrukus bus peilis po kaklu!

Bežiūrint S. Narkėliūnaitės filmos, Dirvos bendradarbiui Philadelphiaje galvoje išdygo du ragai: girdi, čia arba šeimyninio pobūdžio kelionė arba okupantui patarnaujanti propaganda. Kadangi išmintingam lietuviui filma teuti informacinio pobūdžio, mielas bendradarbis taip pasiliko tarp dviejų ragų bekašas.

V.

IGNO MALĖNO ELEMENTORIUS

DANUTĖ PAŠKEVIČIŪTĖ

Autorius Ignas Malėnas. Išleista dr. Juozo Kazicko ir dr. Kęstučio Valiūno iššomis, minint NERIES Bendrovės dešimtmetį. Ilustravo dail. Viktoras Šimankevičius. Spaudė Saleziečių spaustuvė Italijoje. 1961 m.

Visi žinome, kad Šeštadieninės mokyklos atlieka svarbų darbą vaikų lietuvių kalbos mokymo srityje. Tai, šalia tėvų pagalbos namuose, yra vienintelė vieta, kur mūsų praeiglis yra ugdomas lietuviškoje dvasoje ir aplinkoje. Šeštadieninių mokyklų darbo sėkmingumui laiduoti yra reikalingi vadovėliai, pritaikinti šių dienų sąlygoms, kurios dažnai yra labai nepalankios tiek Šeštadieninių mokyklų mokytojams, tiek ir jų mokiniams.

MOKYMO SĄLYGOS IR SUNKUMAI

Mokytojams nėra lengva mokyti vaikus, beaugančius skirtingos kultūros krašte ir besimokančius svetima kalba, kuri pamažu jiems noroms nenoroms tampa artimesne už gimtąją.

Vaikams kalbų susikirtimas yra sunkus dar ir ta prasme, kad jie amerikietiškos mokyklose yra mokomi skaityti žodžio ir sakinio metodu. Pirmame amerikietiškos mokyklos skyriuje vaikai yra mokomi pažinti raidę — garsą, o vėliau išsiskaidę žodį, įjungiant vaizdinę priemonę — atitinkamą paveiksluką.

Antrame skyriuje vaikai jau yra mokomi skaityti, kartu daug dėmesio kreipiant į fonetiką, tačiau atskiru dalyku fonetika nėra einama. Fonetika įvedama į skaitymą, vaikams to neleidžiant pajusti. Su šitokiais vaikais (čia turima galvoje vaikų amžius, nes pirmųjų skyrių vaikai lygia-greičiai mokosi ir amerikietiškos mokyklose) tenka dirbti Šeštadieninių mokyklų mokytojams.

Strailpsnio įvade trumpais, bruožais pasistengusi išryškinti lietuvių kalbos mokymo sąlygas ir sunkumus, norėčiau sustoti ties nauju Igno Malėno elementoriumi, skirtu pirmųjų Šeštadieninės mokyklos skyrių mokiniams.

Reikia manyti, kad autorius, ruošdamas šią knygą, turėjo geriausius norus, aiš-

kiai pramatydamas amerikietiškos ir lietuviškos mokyklos skaitymo metodų susikirtimą. Greičiausia savo motyvų išryškavimo tikslu pats autorius apie savo knygą parašė straipsnį, pavadintą "Moderniškojo elementoriaus savumai" (Aidai Nr. 9, lapkr. mėnuo).

Ignas Malėnas tame straipsnyje rašo: "Šiandien jau yra išaiškėję, jog pagrindu, mokant skaitymo, yra garsas — skiemuo. ... Šis metodas skiriasi nuo amerikinio metodo, nes čia vaikai garsus pažįsta, nors specialiai su jais jie nebuvo supažindinami." Taigi, skiemenu pagrindu Ignas Malėnas ir sudarė savo elementorių.

Nelaimė tačiau prasideda, kai atsiverti pačią knygą: visas tekstas yra spausdintas didžiosiomis raidėmis, žodžiai suskaldyti skiemenuis (kas, naudojant šį metodą, yra būtina), bet kadangi tarpai tarp skiemenu ir atskirų žodžių yra palikti beveik tokie patys, tad gaunasi žodžių susiliejimas, estetiniu požiūriu varginas akis.

Alduose autorius tvirtina, kad jo patyrimu vaikams yra lengviau įsisąmoninti skiemeni, prasidedantį priebalsiu, negu balsiu. Gal jo ištiesa, bet kas pasidaro iš gražios lietuvių kalbos ir kaip ji turi skambėti vaiko ausiai, kai jis skaito tokius skiemenis: "ŠE NĖ; SA PA NA; PU ŠU; ŽE ŽA ŽO; BĖ BA BO; PI ŠI ŽI; BE NE ŠE; BŪ JŪ LŪ NŪ RŪ SŪ VŪ DŪ KŪ MŪ PŪ SŪ TŪ ŽŪ"?

Trečias dalykas, kuris ypatingai krinta į akį, yra piluso įvedimas vietoj žodelio "ir". Kam tai reikalinga? Vaikas, kelis kartus pamokintas skaityti žodelį "ir", jį atsimins. Dėl šios priežasties autoriui nereikėjo gadinti bent jau knygos išvaizdos, nes elementorius pagaliau nėra aritmetikos vadovėlis.

KNYGOS TEKSTAS

Tačiau silpniausia knygos pusė yra pats tekstas. Jame pilna labai retai pasitaikančių arba ir visai dirbtinai sudarytų žodžių, o kai kurie skyrečiai savo turiniu yra visai neįdomūs pirmųjų skyrių mokiniams.

Tokie žodžiai kaip "povė, papėjo, talalavė, lokė" vaikams, drąsiai galima sakyti, bus nesuprantami, nes vaikai

TEN, KUR NEMUNAS BANGUOJA...

Mano gimtinė

Ten, kur Nemunas banguoja
Tarp kalnų, lankų
Broliai vargdieniai dejuoja
Nuo senų laikų.

Ten močiutė užlingavo
Raudomis mane,
Į krūtinę skausmą savo
Liejo nežinia.

Girios užė ten, minėjo
Fraeities laikus,
Kad lietuvis netikėjo,
Jog belaisvis bus.

Ten apleistos pilys griūva
Ant kalnų aukštai;
Milžinų ten kaulai pūva,
Verkia jų kapai.

Ten užaugau, iškentėjau
Aš kančias visas
Ir pamėgau, pamylėjau
Vargdienių dūmas.

O tos dūmos vargdieninės
Graužia laikada,
Tartum rūdys geležinės
Amžina žaizda.

MAIRONIS

Jų kasdieninėje kalboje nevar-toja. Mūsų tikslas visų pirma yra išmokyti vaikus kasdieninės, gyvosios kalbos. Tik šiuo keliu einant, lietuvių kalba

Nukelta į 8 psl.

S. Narkėliūn aitės nuotrauka
SENASIS VILNIUS

Juozas Tysliava apie rašytojus, Vienybę ir savo kūrybą

Iš šio pasikalbėjimo, kurį Amerikos Balso korespondentas A. Petrutis turėjo su Juozu Tysliava tuo metu, kai velionis buvo pilnas energijos ir planų, matyti jo nuomonę apie lietuvius kūrėjus, besireiškiančius Vakarų pasaulyje ir Tėvynėje, apie reikalingą domėtis jų kūryba ir apie pastangas juos vertinti. Iš kitos pusės. Juozas Tysliava čia pasisako ir dėl pačios Vienybės, kurią jis visą laiką matė kaip "visų lietuvių laikraštį", kuri ir dabar, kai paties Juozo Tysliavos gyvenimo gija nutrūko, yra nusistačiusi tos pačios linijos laikytis. Pagaliau šis pasikalbėjimas paberia šviesos ir į paties Juozo Tysliavos, kaip poeto, kūrybą.

Gal malonėtumėt gerbiamas Tysliava supažindinti mūsų klausytojus su Lietuvių Rašytojų Draugijos veikla ir jos užsimojimais?

Lietuvių Rašytojų Draugija įsikūrė tuojau po karo Amerikoje. New Yorke įvyko lietuvių rašytojų suvažiavimas, kuriame dalyvavo, kiek pamenu, Aistis, Vincas Krėvė, Būdas, Kleofas Jurgellonis, Vaičiulaitis ir aš pats. Vėliau, kai jau pradėjo atvykti iš Europos tremtiniai ir didelė dauguma rašytojų įsikūrė čia Jungtinėse Valstybėse, savalme suprantama, jie įsijungė į jau įsteigtą Lietuvių

Rašytojų Draugiją Jungtinėse Valstybėse. Šiuo metu Liet. Rašyt. D-je turime arti šimto narių. Devyniasdešimt nuosimčių yra rašytojai, atvykę iš Lietuvos. Liet. Rašyt. D-ja priklauso prieš karą Nepriklausomoje Lietuvoje. Taip pat buvau Lietuvos Žurnalistų Sąjungos narys.

Kokiomis sąlygomis priimate naujus narius?

— Rašytojas turi būti išleidęs vieną knygą ir jį turi rekomenduoti trys ar keturi rašytojai, esantieji Liet. Rašyt. Draugijoje.

Šiuo metu, kuris yra seniausias amžiumi narys ir kuris jauniausias?

— Sunku būtų pasakyti, todėl, kad aš pats esu valdyboje naujokas, mane tiktai dabar vėliausiu laiku išrinko pirminku ir aš nesu taip jau gerai susipažinęs su nariais, ypač amžiaus atžvilgiu. Man atrodo, kad mes turim keletą jau senyvo amžiaus žmonių. Vienas iš tokių yra poetas kun. Vaitkus, Juozas Mikuckis. Iš jauniausių, pereitame susirinkime buvo priimtas Ignatonis, gal būt jis yra vienas iš jauniausių, bet yra ir daugiau jaunesnių, kuriuos dabar man būtų sunku suminėti. Gana to, kad Rašytojų Draugija savo narių amžiaus atžvilgiu yra gana įvairi. Yra asmenų nuo 75 iki 25 m. amžiaus.

Gerbiamas Tysliava, ar Rašytojų Draugija palaiko santykius su kitų valstybių rašytojų sąjungomis?

Iki šiol šis klausimas nebuvo aktualus, bet pereitame valdybos susirinkime mes specialiai įgaliojom kontaktui palaikyti du valdybos narius, būtent, rašytoją Landsbergį su kitautaučių rašytojais, ypač amerikiečių rašytojais, ir rašytoją Naujokaitį kontaktui palaikyti su lietuviais intelektualais. Mes, žinoma, stengsimės ryšius kiek galima stiprinti su rašytojais, gyvenančiais Europoje, kiek ten jų beliko, Australijoje, Kanadoje ir kt. šalyse.

Ar Lietuvių Rašytojų Draugija stengiasi susirasti naujų narių, ypač naujų kūrėjų?

— Šis klausimas yra keblus ta prasme, kad rašytojai negali atsirasti, kaip kitų profesijų žmonės, iš po nakties, taip sakant. Iš rašytojų, kurių vienas kitas pasireiškė ir ypatingai, jeigu jie parodo noro įstoti į draugiją, mes juos

JUOZAS TYSLIAVA

R. Kručo nuotrauka

su mielu noru priimame. Kaip pirma paminėjau, priėmė keturis naujus praeitame susirinkime, bet šiaip jau tremtyje, tremties sąlygomis, gal yra daug lėtesnis tempas rašytojams pasireikšti. Nežiūrint to, spaudoj — periodikoj, visą laiką atsiranda naujų talentų ir, žinoma, tuo pačiu, Rašytojų Draugija, ypač jos valdyba, iki šiol kreipė dėmesį ir kreips toliau. Be to, L. R. D. nariai nebūtinai turi būti dailiosios kūrybos autoriai, gali būti ir kritikai, gali būti ir šiaip stipraus intelektualinio pasireiškimo.

Ar Liet. Rašytojų Draugija prisideda prie jaunųjų rašytojų skatinimo darbo, būtent finansine ir techniška pagalba?

— Vienintelis iki šiol skatinimo būdas buvo skirti metinę premiją, už geriausiai parašytą veikalą, ir kaip Jūs žinot, praeityje ir šiais metais (žinoma, tos premijos yra kuklios) 500 dol., bet mes manom, kad tai yra pats geriausias būdas skatinti rašytojus reikėtis. Kartu yra ir tęsimas tos tradicijos, kuri

jau buvo nepriklausomybės metais Lietuvoje praktikuojama.

Tamsta, gerb. Tysliava, ką tik minėjote apie Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažiavimą. Gal galėtumėte čia suminėti svarbesnius šio suvažiavimo nutarimus?

Pirmų pirmiausia buvo patvirtinta naujoji valdyba, priimti nauji nariai, be to, pagrindinis pakeitimas buvo padarytas ta prasme, kad iki šiol premijomis skirti buvo daromas savo rūšies referendumas, t. y., būdavo leidžiama patiems rašytojams nubalsuoti kuri knyga, poezijoje ar prozoje, yra verta premijos. Bet šis būdas praktiškai pasirodė nelabai vykęs, todėl šiame suvažiavime buvo nutarta, kad ateityje, tokioms premijoms spręsti būtų išrinkta speciali Jury komisija. Kokia ta Jury komisija bus, kokie rašytojai ją sudarys, tai reikalas, kuris pavestas valdybai.

Taip pat buvo labai daug laiko praleista, bekalbant apie rašytojus, besireiškian-

Amerikos Balso korespondentas A. Petrutis pasikalbėjimo metu su Juozu Tysliava, Vienybės namuose, Brooklyne, 1958 m. Ant sienos - dail. Aleksandros Merker pieštas Juozo Tysliavos portretas.

Dviejų lietuvių nuotykių Šiaurės Karelijoje

V. KAMINSKO piešiniai

JUOZAS POŽERA

Vasilio troba švieste švietė. Ir šiaip čia visuomet būdavo pavyzdinga tvarka, bet šiandien, rodėsi, savais drabužiais prisilytęjęs, labai išstėpsis sienas. Retai, labai retai kareliai dažo savo būtų grindis ar sienas. Nepamatysi čia popierinių apmušalų. Visur plikas medis. Tačiau gali baltutele nosine brūktelti per grindų plikas lentas, ir nosine liks kokias kokių: nei dulkelės, nei krislelio. O prieš šventes karelių moterys parodo visą savo meną. Trobos lubos, sienos ir grindys šveičiamos... smėliu. Nelengvas darbas. Tačiau ir džiaugsmo daug. Ištrintos, smėliu nubružuotos, skaidrių van-

deniu nuplautos ir lubos, ir sienos, ir grindys švytėte švyti, atskleidamos nuostabiusius medžio raštus. Nors ir nemelia, nors ir skaudu, bet tenka pripažinti, kad tokios švaros man niekur neteko matyti gimtosios Lietuvos kaime. O pirtys! Apie jas, tur būt, ir kalbėti netenka. Juk karelių-suomių pirtys skamba po visą pasaulį. O, kad taip ėmus ir atvežus mūsų grynakraujus suvalkiečius. Visam gyvenimui išsipraustų.

Stalas lūžo gėrybėmis, šeimininkai be palovė ragino, dejo krove, o mudu su Vacu sąžiningai vykdėme kiekvieną jų pageidavimą ir krintome keptą briedieną, apgraužėme po šlaunį kurtinio, ragavome pyragu. Ir kokių čia tik jų nebuvo: su žuvies ir kopūstų įdaru, su mėlynėmis ir bruknėmis, su dievažin dar kokiomis uogomis.

Na, už mūsų draugystę, jau kiek įkaušęs Vacys susidaužė su Vasiliu.

Tik išgėreme, o ant slenkščio — Vasilio pusbrolis Michailas Stovi prie durų, glamžo kepurę, o artyn nė nesiruošia.

— Sėsk, Miša, pasisvečiuok, ragina jį Vasilis, o tas tik galvą purto ir kalba:

— Ačiū... Nėr kada. Namiškiai laukia. Aš svečių atejam pa kviesti, — ir linkčioja mums, į duris vadina.

Tenka keltis ir eiti. Atsisakyti negalima.

Michailo namuose briedienos nera, bet užtat ant stalo, sugulę dideliame dubenyje, padaže maudosi du rusvi, rusiškoje krosnyje

VASAROS NAKTIS

(FAUSTUI KIRŠAI)

Tavo namas — girių, pievų plotai.
Saulė, mėnuo — indai sklidini.
Pievų akys žalios, ašarotos, —
Gal ir tu pravirkti ketini?

Kaip paklydęs žemės rojaus paukštis
Nepažįsta kelio, nei krypties,
Taip pažvelgęs ten toli į aukštį,
Kur jaunystė, laimė nusities.

Tu matai — pasauliai žėri, mirga.
Kur pradžia? Kur galas? — Nežinia.
Ar girdėjai žvegiant laimės žirgą
Vasarovidžio okeane?

Tos svajonės aiškios, baltos, grynos —
Lyg norėtum lėkti su dangum. . .
Bet kaip žvaigždės — skęstantis gėlynas —
Taip ir laimė žaidžia su žmogum.

Visą naktį — skaisčią, tylią, žvainą —
Upės kliokė, bėgdamos risčia.
Ar girdi? — Darbymetis ateina,
Ryto gandą skleisdamas nakčia.

JUOZAS TYSLIAVA

Dailininkas Telesforas Valius, gyv. Toronto, Ont., iliustruos poeto Juozo Tysliavos poemą "TAWA NOUSON", kuri bus atskirai išleista liuksusine laida, taip, kaip autorius pageidavo. Tai vienas iš stambiausių Tysliavos kūrinių, kurioje Tėvo Mūsų maldos žodžiai kartojami prūsų kalba. Plačiau apie šį leidinį bus parašyta vėliau. Vyt. Mažello nuotrauka

čius okupuotoje Lietuvoje. Buvo prieita išvados, kad, nežiūrint okupacijos, nežiūrint to, kad ten faktinasis krašto valdovas yra rusas, bet mes pastebėjome, ypač pastaraisiais metais ir tie, kurie perka Lietuvoje išleistas knygas, galėjo pastebėti, kad Lietuvos rašytojai tarytum pradėjo atsidusti šiek tiek laisviau, kad pas kai kuriuos autorius pasireiškė ypač stipri tėvynės meilė. Jauciama, tarytum, jie kalba jau laisviau, ir mes manom, kad šiame suvažiavime dauguma rašytojų pasisakė, kad kūrinius Lietuvoje reikia vertinti pagal jų meninę vertę. Pagaliau ir praeityje mūsų literatūros kūrėjai irgi pasireiškė okupacijose. Done-laitis, Maironis ir ellė kitų, geriausių savo kūrinius sukūrė okupuotoje Lietuvoje. Ir tai nereiškė, kad lietuviai išelviai, nežiūrint, kur jieta da gyveno, neturėjo domėtis, neturėjo skaityti tuos kūrinius ir pripažinti jų meninę vertę. Todėl ir mes manome, kad Lietuvos rašytojai, jeigu jie gyventų ne okupuotoje Lietuvoje, arba Lietuva šiandien būtų neokupuota, tie patys rašytojai kitaip rašytų. Bet jie — tie patys mūsų kraujo, mūsų dvasios broliai ir mes negalim nesidomėti jais.

Ar Lietuvių Rašytojų Draugijos nariai palaiko ryšį oficialiai su okupuotos Lietuvos kūrėjais?

Šitas klausimas taip pat buvo pereitame rašytojų suvažiavime svarstomas ir buvo net išrinkta speciali komisija, kuri turėjo vienaip ar kitaip pasisakyti Lietuvoje gyvenančių rašytojų kūrybos atžvilgiu. Bet diskusijų eigoje buvo susitarta, kad šis klausimas būtų ir toliau paliktas atviru ir jokio pareiškimo (kaip kad kai kurių buvo pasiūlyta), net atsišaukimo į Lietuvos rašytojus neskelbti, bet tik domėtis jų kūriniiais ir atidžiai sekti jų talentų vystimąsi.

Dabar, gerbiamas Tysliava, norėčiau sustoti prie Tamstos, kaip redaktoriaus ir kūrėjo. Kaip sekasi leisti ir redaguoti Vienybę?

— Čia klausimas, žinot, yra delikatas ta prasme, kad aš stengiuosi save pusiau padalyti. Asmeniškai, aš ir rašytojų suvažiavime pastebėjau, kad nenorėčiau save matyti literatūrinę karjerą baigiant tikrai vadovaujant Liet. Rašyt. Draugijai. Rašytojas yra vertinamas tada, kada jis gali vienas sau užsidaręs sukurti

literatūrinį kūrinį. Vienybė išmanęs kartais pareikalauja daugiau jėgų negu kartais aš galiu duoti, todėl, kad nėra vien tikrai redagavimo klausimas. Yra kartu ir jos leidimo klausimas. Rašyti vedamuosius, rašyti straipsnius, tašyti gaunamus rankraščius, tai dar nėra taip bloga, tai yra rutinos reikalas, tai yra literatūrinio darbo pusbrolis. Bet kada reikia rūpin-

tis laikraščio leidimu, tai nėra lengva. Todėl, kaip Jūs patys žinote, kad kenčia dėl didelės stokos pajamų. Tai viena. O antra — ypač mūsų senesniųjų laikraščių skaitytojai miršta vienas po kito. Pastaraisiais metais, žinoma, į mūsų laikraščių skaitytojų batalijonus, jeigu galėčiau taip išstiekti, įsijungė gana stambi masė naujai atvykusiųjų, vadinamųjų dypukų. Jie ir

į visų laikraščių gyslas įpylė labai daug naujo kraujo.

Ar Jūsų laikraščio skaitytojai domisi pačiu laikraščiu, jo leidimu ir duoda kokius patarimus, pageidavimus?

Mes prieš trejetą metų pakaitėm Vienybės techniką. Kaip Jūs galėtote pastebėti, Vienybė dabartinio metu yra

Nukelta į 8 psl.

iškepti tetervinai, o šalia jų... troškintas kurtinys. Michailo žmona — žvėri ir nedidukė, šviesiaplaukė karelė — neklauso mūsų maldavimų ir krauna į lėkštes šaltieną, stumia artyn paukščių, raiško pyragą, o Michailo tėvas sklidinai pripildo nemažas taurės. Senokas dabar negaluoja, o anksčiau buvo garsus medžiotojas. Ne vieną mešką patiesęs. Kelias pliku kirviu paguldęs.

Aš klausausi jo pasakojimų, lyg svertimais dantimis gromuliuoju, o šeimininkė vis krauna, vis deda. Man rodos, jog aš jau ne žmogus, bet būgnas. Ne, būgnas lengvas. Aš, greičiausiai, iškamša, i kuria vietoj skiedrų pripylė švino.

— Su šventėmis, kaimynai, — prie durų, šypsodamasis nuo ausies iki ausies, stovi jaunasis Oskaras ir ryškiomis gėlėmis išmarginta skara apsigaubusi jo motina.

Šeimininkai sukrunta, šokasi sodinti, ieško švarių lėkšteliu, bet atėjusieji nesitraukia nuo durų.

— Ačiū... Mes trumpam. Svečių atėjome kviesti, meiliai šypsodamasi, paaiškina moteris, o sūnelis jau dairosi į mūsų kepurės.

Keliasdešimt žingsnių pažliugusia gatve, ir mes vėl prie stalo, vėl žvanga peiliai, šakutės, vėl išlekia iš butelio kamštis.

Prie krosnies stovi auliniai batai. Vienas išvirtęs ant šono, ir aiškiai matosi sudūrimas, kertantis visą kulną. Štai kieno kojos paliko „paslaptįgajį pėdsaką“ Vasilio žinomose kurtinių tuokvietėse! Kumšteliu Vaciuui ir įsitikinu, jog visa tai ne mirażas: draugelio akys taip pat vos neiššoko, pamačius tą ženklųjį kulną.

Oskaras ir nesigina.

— Vis prašausi, kad paimtų, bet kur tau... Mažas, girdi, kvailas, dar žmogų netyčia nušausi. Tai aš pats. Vienas... — tarsi atsi-

prašinėdamas aiškina Oskaras, o aš žiūriu į keptą, didžiulį kurtinį, nutūpusį stalo viduryje ir galvoju: „Taip... Dažnai mes taip apsi-kvailiname. Vis — mažas, mažutis, mažutėlis, o tas mažutėlis jau seniai, žalčiukas, visas suaugusiųjų paslaptis perkandes. Bet iš kur tokius batus ištraukė? Septynmyliai kažkokie.“

— Tėvo viskas: ir batai, ir šautuvas, ir šoviniai, — vis dar drovėdamasis aiškina vaikinukas, o man rodos, kad jis jau ne vienas — du Oskarai sėdi ir abudu, žalčiukai, krutina lūpas, abu į mano lėkštę krauna mišrainę... Och!

Vacys sėdi priešais mane. Veidas taukuotas, akys ant kaktos lipa. Jis jau ne sipriešina, negraibo šeimininkei už rankų, kai ši jo lėkštėn verčia gabalą kurtinio ir sveikutėlę baltamėsę jerubę, o tik žiūri į ją atbukusiu žvilgsniu ir dūsauja — Viešpatie, ir vėl paukštiena. Pusę metų pūkais riugėsime.

Šeimininkė, nesuprasdama lietuviškai, ištartų žodžių, matyt, išsiaiškino savaip

— Gal ko trūksta? — paslaugiai palinko ji prie Vacio.

— Taip, — maktelėjo jis. — Vištienos dar tetrūko...

Girdisi ant laiptų žingsniai, kažkas grahalioja apie duris, ir netrukus kambarin virsta nedidukas žvairų akių seniokas

Juozas Tysliava...

Atkelta iš 7 psl.

vienintelis iliustruotas savitras Amerikoje. Mes tai galime daryti todėl, kad dabar perėjome į taip vadinamą ofseto techniką. Turu pasakyti, kad skaitytojai dabartinė Vienių yra labai susidomėję. Tik mūsų tikslas nėra sustoti ten, kur mes dabar esame. Mūsų tikslas ateityje yra padidinti Vienių puslapių skaičių, tokiu būdu mes galėtume duoti dar daugiau paveikslų, daugiau skaitomiosios medžiagos.

Kaip plačiai skaitoma yra Vienių?

Vienių nėra ir niekad nebuvo lokalinio pobūdžio laikraštis. Vienių yra skaitoma nuo vieno krašto Amerikoje iki kito, nuo New Yorko iki Los Angeles. Vienių skaitoma gana plačiai ir Pietų Amerikoje, Kanadoje ir nemažai mes išsijūniam į Europą, net turim skaitytojų Australijoje, Japonijoje ir kitose šalyse.

Ar Vienių puoselėja kokį vieną ideologinę kryptį, ar yra visų lietuvių laikraštis?

Aš manau paskutinieji du žodžiai "visų lietuvių laikraštis". Jūs beveik atsakėte. Vienių — pats vardas nusakoma Vienių ideologiją ar kryptį arba tikslą. Vienių stengiasi vienyti lietuvius Amerikoje. Vienių, žinoma, yra tautinės krypties, liberalinis laikraštis. Toks jis buvo nuo pat savo įsikūrimo. Kaip žinote, Vienių eina nuo 1886 m. Laikraštis, kuris savo amžiuje matė visko, matė Lietuvą vienoką ir kitokią, matė Amerikos lietuvių gyvenimo pasikeitimus, difirencijas, ir šiandien Vienių visu savo pasikeitimu, turiniu, kas savaitę stengiasi rasti priemonių greičiau ty, kurios mūsų žmones Amerikoje jungia, o ne skaldo.

Dabar, gerbiamas Tysliava, noriu paklausti Jus ar lieka Jums laiko kūrybai?

— Nedaug, bet kūryba, ypač poezija yra toks dalykas, kad galima apie ją galvoti, apie ją rūpintis net ir važiuojant traukiniu. Todėl aš, atsiminęs kokį nors eilėrašį, kad ten ir ten, tokiame ir tokiame posme turėčiau geriau padaryti, turėčiau pataisyti, ką nors pakeisti, išslymu bloknatą ir pasižymiu. Kitais žodžiais tariant, aš nuo poezijos anaipol neatsitraukęs. Aš visą laiką ją rūpinuosi. Nežliūrint to, kaip Jūs jau pastebėjot, labai, labai retai kada aš spausdinu savo paties eilėraščius. Nežinau, kodėl, bet

jaučiu, kad keletas dalykų, kuriuos aš norėčiau spausdinti, dar nėra galutiniai užbaigti. Aš turiu paruošęs porą knygų, bet man reikia apie 2 — 3 mėn. ramaus laiko, kad galėčiau tinkamai paruošti spausdinimui. Aš išgyvenau iš to amžiaus, kad spausdinčiau kūrinių tuojau kaip tikslai išsina iš po plunksnos. Man atrodo, kad poezija yra pati sunkiausia iš visų kūrybų. Žmogus, pasakysčiau poetas, gali būti ministras, redaktorius, gali būti laikraščio leidėjas, gali būti visuomenininkas, gali jisai būti kokios nors kitos profesijos, bet kad šie suminėti žmonės galėtų būti poetais, turi turėti, kaip seni žmonės sakydavo, Dievo dovaną.

Baigiant šį mūsų pasikalbėjimą, gerbiamas Tysliava, ar galėtumėt atsakyti dar į vieną klausimą. Kaip vertinate lietuvių išsivijimą ir pastarąjį metų kūrybą?

Nėra jokios abejonės, kad paskutinis dešimtmetis Amerikos lietuviams davė daugiau negu kada nors jie tikėjosi gauti iš Lietuvos. Taip sakaht, nelaimėje įvyko laimė —

Amerikos kultūrinio gyvenimo atžvilgiu. Aš jau Amerikoje esu anksčiau, negu daugelis vadinamų dypukų čia. Anais laikais aš būdavau pats dažnai kalbėdavau savopratkalbose, pastebėdamas, kad kokia nors likimo ranka į mūsų gyvenimą galėtų įberti bent 2,000 Lietuvoje baigusių mokyklų žmonių. Šiandien mes čia turime ne mažiau, kaip 25 tūkstančius šitokių žmonių. Tik ką aš pirmą mėnesį jau kiek mes turime rašytojų, tai irgi toks reiškinys, kurio mes pirmą negalėjome tikėtis. Todėl, savaime aišku, kad kalbėti apie nuosmūį nederėtų, atsimentant, kiek mes gavome visose srityse intelektų, absoliutiškai paruoštų žmonių, 400 inžinierių. Aš nežinau, kiek šimtų yra gydytojų, 100 su viršum rašytojų, kiek yra laikraštinių, kiek yra įsiliejusio į lietuviškų laikraščių gyslas naujo kraujo, skaitytojų pavidalu.

Visą šitą būtų sunku per trumpą laiką išminėti, bet gana to, kad tai yra neabejotinai aiškūs pliusai lietuvių kultūrai Amerikoje. O minusų tai reiktų ir pajieškoti, bet tai jau būtų atskira kalba. Kada žmogus turi daug, tai jis dar daugiau nori turėti.

Ignas Malėnas...

Atkelta iš 5 psl.

vaikams gali tapti suprantama, artima ir aiški. Teksto netinkamumą geriausiai parodo sekanti ištrauka:

"KA TĖ SU SI GĖ DU SI TU PĖ JO & BA RA KA TINA VO. TA DA KA LA KU TĖ SU RI KO:

— KO SU SI VĖ LU SI TA VO NU GA RA?

KA TĖ & TA DA TU PĖ JO & BA RA KA TINA VO. TA DA KA LA KU TĖ E MĖ BU BĖ TI, SU RI KO & RĖ ŽĖ. KA TĖ PA SO KO & LĖ KĖ NA MO. O KA LA KU TĖ BU BĖ JO, RĖ KA VO, ŠOKINĖ JO.

PO NA MU TU PĖ JO MA ZA RU DA KA TU TĖ. TA VI SA MA TĖ. KA TU TĖ SA KO:

— KO TU BĖ GI? KO SU MU RU SI? KO KA LA KU TĖ NO RĖ JO?

TA DA KA TĖ TA RĖ: — KA LA KU TĖ PAMIŠO. O SU LI GO TA NĖ RA KO SU SI DĖ TI."

Čia norėčiau padaryti pastabą dėl tokio, rodos, menko, o taip jau su gyvena kalba prasilenkusio dalyko: kiek atsimenu, žmonės Lietuvoje

sakydavo "žydai barakatinuoja", bet man niekur neteko girdėti, kad barakatinuotų katės ar katinal...

Pabaigai peršasi išvada, kad autorius, elementoriaus sudarymui pasirinkęs analitiškąjį sklemenų metodą, vientisumą visoje knygoje išlalkė. Tad šiuo atžvilgiu jis pilnai išsprendė šio metodo padiktuotos reikalavimus. Ar pats metodas tinka skaitymui mokyti, galėtų parodyti tik ateitis, jį šeštadieninėse mokyklose naudojant. Bet dėl aukščiau nurodytų trūkumų Igno Malėno elementorius, vis dėlto, nėra nusisekusi knyga.

Šių dienų lietuvis, pakalustas, kas esi, teisėtai gali atsilipti: priklausautautai, kurios pasaulis nenori išgirsti!

Erdvėje kažin ar gali būti dešinė ir kairė?

Iš Sovietijos grįžusį Italų komunistų vadą Togliatti stotyje pasitikę supuvusiais klausiniais. Maskvos Izvies-tija sako, Italija kapitalistų kraštas, šviežių neturi.

SALOMĖJAI NARKĖLIŪNAITEI,
JOS TĖVUI LIETUVOJE MIRUS,

gilią užuojautą reiškia
ir kartu liūdi,

LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖ
IR LMA NEW YORKO KLUBAS

POETAS APIE POETĄ...

Maloni Ponia Tysliavienė,

Teikitės priimti mano nuoširdžiausius ir giliausius užuojautos bei paguodos žodžius.

Mane su velloniu, poetu Juozu Tysliava sieja ilgų metų dvasinė bičiulystė. Jis mano dar vidurinės mokyklos mokinio akyse užaugo dideliu poetu. Jo poezijai nuo pat jaunystės jaučiau tūlos giminytės, ir aš jam esu daug skolingas už tas pakilias valandas praleistas jo poezijos draugystėje. Paskui aš prieš gerų trisdešimtį metų sutikau ir žavėjaisi jo asmens polėkiu, mostu ir lakumu.

Šiame krašte teko bendradarbiauti vienoje ir toje pačioje Lietuvos Rašytojų Draugijoje, iš kurios pirmininko pareigų jis, deja, dabar pasitraukė... Tuos laikus aš ypač gražiai prisimenu, kuriuos gal būt daugis užmiršo, nors mes tada visa padarėme, rodos, ką galėjome. Jis man tada ypač parodė daug širdies ir dėjo visas jo dispozicijoje esančias pastangas draugijos ir bičiuliško solidarumo reikalui. Tie metai man pasiliks visam gyvenimui gyvi ir brangūs.

Paskui susitikdavome, kai gyvenau viename mieste, vi-suomeninėje veikloje. Žavėjaisi jo drąsiu ir tiesiu žodžiu, jo polėkiu ir mostu. Nepraleidau nei vieno jo dienos nuotrupų Vienių, iš kurių, manau, susidarytų milžiniškas tomas gyvos mūsų gyvenimo kronikos...

Bet jis man buvo ir liko didelis ir mielas poetas. Čia jo visa garbė ir nemarumas. Aš jį daugelį kartų raginau išleisti savo eiles. Man knietė parašyti tam jo eilų rinkinui įvadą, ypač jo biografiją, mat aš esu tos nuomonės, kad į biografiją turi teisių ir pats "kaltininkas": ją turi rašyti kitas, kad galėtų pasakyti tai, ko pats autorius — autobiografas gal nedrįstų, bet jis turi bent patikrinti. Vellonis, kiek atmenu, į tai skeptiškai žiūrėjo, bet kai pagalvoju, tai gaila, kad jis tam žygiui nesiryžo... Labai gaila. Aš manau, kad Jūs, Maloni Ponia, dabar apie tai pagalvosite. Jei tam reikale reiktų kada pagalbos, aš mielai padėčiau.

Ir dar galvoju... Jums abiem reikėjo gyventi Paryžiuje. Amerika puikus ir mielas kraštas vaizbūnams ir liaudžiai, bet ne poetams, vistiek net jei jis būtų Edgar A. Poe ar Ezra Pound, Juozas Tysliava, ar kas kitas...

Tebūnie jam lengva ši žemelė, tebūnie Jums garbė, kad buvotė poeto žmona ir draugas. Jūsų, Jonas Aistis

Didžiai Gerbiama Ponia,

Skandžiai Jus likimas palietė. Ir Jus, ir Jūsų sūnų p. J. Tysliavą ir Jūsų artimuosius.

Labai liūdžiu dėl p. J. Tysliavos mirties. Esu tikras, kad visi liūdi, kurie jį arčiau pažino, kaip žmogų, kaip kvotoją už Lietuvą, jos reikalus.

Jo asmenyje lietuvių tauta neteko poeto, rašytojo, publicisto ir Vienių redaktoriaus — žurnalisto.

Prašau priimti mano žmonos ir mano nuoširdžiausios užuojautos žodžius Jums, J. Tysliavai — Jūsų sūnui, bei Jūsų artimiesiems. Jo palikimas — kova už Lietuvą, lietuvių — yra didelis įnašas į mūsų tautos lobyną. Tai didis ir gražus palikimas.

Gilia pagarba ir užuojauta,

Jūsų, O. ir S. Bačkiai

Mieli Valė ir Juozukai,

Nuoširdžiai užjaučiu Jus, Valė ir Juozukai, Jūsų liūdesį jaučiame visi, kurie pažinojome p. Juozą...

Man jis visados pasiliks atmintyje, kaip tas aukštas ponas, kuris seniai, seniai, man pasakė: "Nelyte, rašyk kolumną, rašyk apie savo kasdieninį gyvenimą — tikėk man, visiems bus įdomu". Ir jis davė mano gyvenimui reikšmingumo, o reikšmingumas labai reikalingas, kai esi tik dešimties metų amžiaus...

Aš atsiminsiu p. Juozą visados. Jis paliko manyje dalį jo paties žmoniškumo.

Jūsų, Nelė Lapė

KOLEGAI, SENORIUI JUOZUI N. TYSLIAVAI

JO BRANGIAM TEVELIUI MIRUS,

REIŠKIA GILIĄ UŽUOJAUTĄ

KORP! NEO LITHUANIA
New Yorke

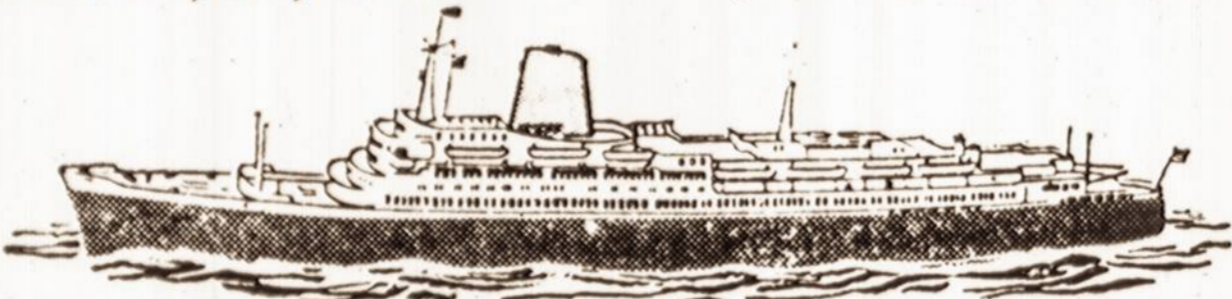
**Joseph Andrusis
TRAVEL BUREAU**

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIJETAJ PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

PERKANT . PARDUODANT NAMUS AR ISNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirmumui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. p. iki 5 v. v.

Dar apie Stasį Butkų

J. VALTYS

Gruodžio 11 d. Brooklyne, N. Y., miręs laikraštinkas Stasys Butkus buvo daugeliu atžvilgiu įdomi asmenybė, palikusi nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje ryškesnį ženklą ne vien kaip laikraštinkas, bet ir kaip karys. Stasys Butkus, kilimo žemaitis, gimė 1897 m. kovo 13 d. Kurtuvėnų miestelyje. Šiame kalvų kalvelių, miškų miškelių ir ežerų ežerėlių bei Dubysos ir Ventos vingių papuoštame miestelyje Stasys Butkus praleidžia savo vaikystę, jaunystės dalį. 18 m. amžiaus Stasys išklysta svetur ir vėliau niekad į Kurtuvėnus nesugrįžta, tik retkarčiais juos lanko.

Stasys Butkus

Abu Stasio tėvai, Jonas Butkus ir Stasė Barcaitė — Butkuvienė — žemaičiai. Tėvai buvo bežemiai, varguoliai. Stasio tėvas — didelis senosios Lietuvos ir Žemaičių garbintojas, mėgdavo vaikams pasakoti legendas apie Lietuvos kunigaikščius, senąją Lietuvos valstybę. Tokia nuotaika vyravo šeimoje ir todėl nenuostabu, kad vaikai išaugo savo tėvynės mylėtojai.

Pat mažatvėje Stasys Butkus palinko į raštą ir ėmė rašyti į lietuviškus laikraščius. Pirmas jo stambesnis straipsnelis buvo įdėtas į Seinų "Šaltinį" — "Ar eiti kariuomenėn, ar važiuoti į Ameriką?". Rašė Amerikon: Dirvai, Vienių, Draugai, Naujienoms ir kitiems. Ypač glaudūs ryšiai Stasį Butkų siejo su Vienių, kurioje buvo paskelbti jo atsiminimai, vėliau išleisti atskira knyga — Vyras Gedimino kalne.

Stasys Butkus mėgo Vienių bei jos redaktorių Juozą Tysliavą, turbūt, todėl, kad jėdu buvo vieno to paties "kamieno" — abu Lietuvos kariuomenės savanoriai — kūrėjai.

Pagrindinį savo darbą Lietuva St. B. atliko, būdamas Karlo redakcijoje, kur per 40 m. sąžiningai, kruopščiai atlikinėjo redakcijos sek-

retoriaus pareigas. Tuo būdu — per Karį — St. Butkaus pavardė buvo žinoma šimtams tūkstančių Lietuvos jaunimo.

Be to, St. B. buvo redagavęs eilę plačiai paplitusių, vertingų leidinių, iš kurių išskirtini Savanoriai, Savanoriai kūrėjai ir kt.

Dėl sunkių gyvenimo sąlygų mokslo jis nuosekliai neišėjo, bet 1928 m. baigė suaugusiųjų gimnaziją Kaune.

Gyvenimo mėtytas ir vėlytas jaunystę praleido kovose: pirma priverstinai carinėje Rusijoje, vėliau kaip savanoris Nepriklausomos Lietuvos pirmose kovose. Yra laikoma, kad St. Butkus yra pirmasis Lietuvos kariuomenės kareivis. Tačiau pats Butkus tokiu nesijautė, sakydamas, nors taip oficialiuose sąrašuose yra atžymėta, bet kas, girdi, gali žinoti kuris jaunuolis Lietuvoje pirmasis pasiryžo eiti į kariuomenę sau laisvės atkovoti...

Jau neginčijamas faktas yra tai, kad Stasiui Butkui su kitais vyrais teko garbė 1919 m. sausio 1 d. pirmą kartą iškelti Lietuvos vėliavą Gedimino kalne Vilniuje. Ir tai jam teko pakartoti, kai Vilnius po lenkų okupacijos grįžo Lietuvai.

Už savo nuopelnus Lietuvai Stasys Butkus buvo apdovanotas Vyties Kryžiumi bei kitais ordinais, medaliais. Nepriklausomąją Latviją irgi rado reikalingą St. B. apdovanoti medaliu, kaip prisidėjusiam naujai Latvijai pakilti.

Stasio Butkaus vardas glaudžiai susijęs su Lietuvos savanorių — kūrėjų organizacija, kurios centro valdyboje teko dirbti nuo 1927 iki 1940 m., vienu kartu būnant centro valdybos pirmininku.

Į Jungtinės Amerikos Valstybes atvyko prieš 12 m. savo artimo bičiulio J. Valako kviečiamas bei jo pastangomis. Svečioje šalyje jis nėjo baltu smėliu pabarstytu takeliu, tačiau ir čia, kiek sveikata leido, buvo veiklus, energingas ir kietas kaip žemaičiui dera. Jokių giminių St. Butkus Amerikoje neturėjo, tačiau greit įsigijo bičiulius, parodžiusių Stasiui daug šilumos bei meilės.

Dar šią vasarą Butkus gavo iš Lietuvos žinią, jog tenai mirė jo paskutinis brolis Julius. Lietuvoj Stasio liūdi dvi brolienės, tėvo sesuo, perkopusi 90 m., ir keli sūnėnai.

Vildamiesi, jog pagaliau ateis valanda, kai Vilniaus mieste vėl didžiu balsu ims skambėti varpai, džiaugdamiesi nauja Lietuvos aušra po tiek vargų, tiek kančių, ir tada Gedimino pilyje vėl pakils trispalvė. Ir tuomet ten dangaus pašvaistėje sužibės Butkus ir kitų Gedimino vyrų veidai.

Išėkis, Stasy, amžinybėje, Lietuvai tiek daug gera troškęs, linkėjęs.

LAIKAS ATNAUJINTI VIENYBĖS PRENUMERATA 1962 METAMS!

LIETUVIŲ REZISTENCINĖ

SANTARVĖ TURĖS SAVO

SKYRIŲ VIENYBĖJE

1961 m. gruodžio 26 d. tarp Vienių leidėjos ir redaktorės V. Tysliavienės ir Vyr. LRS K-to pirmininko B. Bieliuko buvo pasiektas susitarimas steigti Vienių LRS skyrių, kuriame, be organizacinių žinių bei pranešimų, pirmoj vietoj bus nagrinėjami mūsų kultūrinio, politinio ir visuomeninio gyvenimo klausimai. Skyrius bus aktualus, visuomet šviežiomis idėjomis apie dabartį ir realiomis pažūromis į ateitį, ypačiai kiek tai liečia mūsų vietą emigracijoje ir mūsų santykius su okupuota Lietuva. Trumpai — tai bus lietuvių gyvenimo ir pasaulio įvykių gvildinimas santarvinių idėjų šviesoje.

Šiam skyriui redaguoti yra pakviestas H. Žemelis, kuris iš savo pusės žada sutelkti visą eilę pajėgių bendradarbių, kurie tą skyrių padarys aktualiu ir įdomiu visiems lietuviams.

Henrikas Žemelis. LRS skyriaus redaktorius. Plačiau apie red. H. Žemelį - kitame numeryje.

Pasiekdami šį susitarimą Vienių leidėja V. Tysliavienė ir Vyr. LRS K-to p-kas B. Bieliukas išreiškė pasitenkinimą, nes tuo numatomu skyriumi, jie tiki, bus praturtintas lietuviškas spausdintas žodis ir, ilgų metų tradicijomis pasipuošęs, Vienių lietuviškas jungiantis balsas.

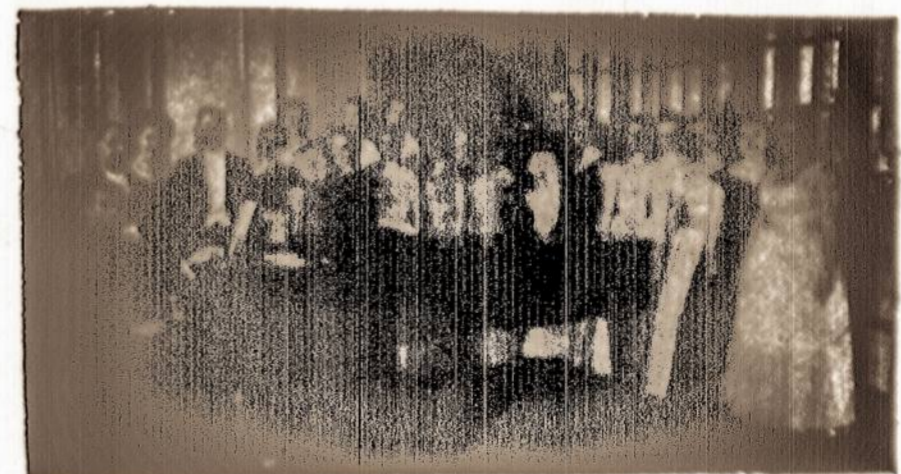
Pirmasis numatomo skyriaus numeris žada pasirodyti š. m. vasario mėn.

NEW YORK TIMES RAŠO:

Mums pasitaikė gyventi vienu pavojingiausių žmonių tarpinių. Skaudžiai apsigautumėm tikėdami, kad netrukus susilauksime arba visišką pergalės arba visišką pralaimėjimo. Todėl mūsų politika privalo būti pakankamai kieta, vikri ir nepavojingai lanksti. Jei mūsų nesukurstys fanatikai ir karštuoliai viduje ir svetur, pareigas atliksime kaip rimti vyrai ir nepavirsime nei "raudonais" nei "lavonais", bet gyvensime gyvi ir laisvi bei kitus ten nuvesime.

DAR GALIMA GAUTI

ALICE STEPHENS DAINININKIŲ PLOKŠTELES

[dainuota lietuvių kompozitorių kūrinių: Šimkaus, Banaičio, Vanagaičio, Zdaniaus, Kačinsko, Markaičio ir Jakubėno dainos, o antroje plokštelės pusėje Markaičio smulko sonata.

KAINA: STEREO \$5.95; HI - FI \$4.95

Užsakymai siunčiami: Alice Stephens, Chicago Conservatory, 64 E. Van Buren St. Chicago 4, Ill.

AMERIKOS LIETUVIŲ SENIANSIO LAIKRAŠČIO
"VIENYBĖ" REDAKTORINI, AMŽINOS ATMINTIES
JUOZUI TYSLIAVAI MIRUS,
PAGARBOS PARŠIŠKIMAS.

"JEI MIRČIAU, TU NEVERK,
TIK MĖLSVU ŽVILGSNIU DANGŲ MAN NUSIKIMK,
ŽIBUOKLIŲ LIEPINA PILNA SENK IR BANG
MANO AKIŲ NAKTIN."

TAU A. A. JUOZAI, MŪS DRAUGESN POETO
J. KĖKĖTO MINTIMIS, ŽIBUOKLIŲ LIEPINA BERIAM
TAVO AMŽINON NAKTIN IR TAVO JEIMAM-
PONIAI VALERIJAI IR JŪHVI JUOZUI
GILIĄ UŽVOJAUTĄ REIŠKIAME:

VACLOVAS AUKŠNINIS
KAZYS BAČAUSKAS
ANTANAS DIRŽYS
STASYS GUDAS
ANTANAS LAUNAS
JURGIS KIAUNĖ
JULIUS KUMPIKAS
STASYS JAKŠTAS
ANTANAS JURGĖLA
DOMAS PENIKAS
ČESLOVAS TAMASAVIČAS
JUOZAS VALAKAS
PĖNAS UŽENAS.

1961 LAIPRAID.
NEW YORK'IS.

LIETUVYBĖ IR AMERIKONYBĖ

Tęsinys

Mūsų laikraštija, esą, su svetimumo jausmu atsiliepia apie Amerikos prezidentą ir kitus populiarius šio krašto iksus ir ygrekus...

Iš vienos pusės šnekama apie sucementuotą lietuvių koloniją Amerikoje, o iš kitos pusės nepajėgiama atstrikti nuo amerikonybės. Koks dvišypumas! Juk ta kolonija negi kokla savišalpos organizacija ar "pleasure club". Yra tai lietuvių visuomenės dalis, dėl pokarinio sąjungininkų nusipolitkavimū už tėvynės ribų likusi ir dabar laikanti savo didžiausiu uždaviniu ir siekimu atgauti savo tautai laisvę ir valstybinę nepriklausomybę. Todėl mūsų laikraštija vadovaujantis valstybės politiką stebi su įtemptu ir kritišku dėmesiu, nes kiekviena šio krašto užsienio politikos klaida, kiekvienas blogas ėjimas — smūgis mūsų laisvei! Kiekvienas žingsnis atgal — atitolina Lietuvos ir kitų pavergtų tautų išsilaisvinimą.

Kaip gi lietuviškai laikraščiai gali liaupsinti žmones, kurie yra abejingi, o dažnai ir priešingi mūsų gyvybinams reikalams?

Kas mūsų tragediją geriau supranta ir yra panašionbūklėn patekęs, tie mums arti-

mesni, visai nepaisant, ar jie "maži" ar "nepopuliarūs." Populiarumo Amerikos visuomenėje įgijęs žmogus nebūtinai mums priimtinas. Juk visi tie Potsdamo ir Jaltos pirkliai savo tautos buvo neabejotinai populiari, o kas gi jie mūsų atžvilgiu? Tie mūsų jaunuoliai, kurie pasidarė akli iksų ar ygrekų gerbėjai, lietuviškų laikraščių jau nebeskaito. Mes gi, senieji ir naujieji ateiviai, jei laikome save lietuviams, gerbiame tik tuos iksus ir ygrekus, kurie supranta mūsų reikalus ir gina juos nežūrint, savojo populiari, nes mūsų reikalas yra virtęs viso vadinamo kultūringo pasaulio išlikimo klausimu.

Ar amerikiniams iksais ir ygrekais susižavėjęs mūsų jaunimas nelaikys lietuviškos laikraštijos šališka, jei jį nutyli minėtų "celebruojamų" asmenų (ikšų ir t. t.) populiarumo priežastis?

Man atrodo, kad šališkiausia ir tai labai nusikalstamai šališka mūsų laikraštija esti tada, kai sąmoningai nutyli ar net nuvertina savo tautos nekokius iksus, bet žinomus ir aiškius kovotojus ir kankinius už Lietuvos laisvę, teises ir kultūrą!

Piktinamasi, kad mūsų laikraščiai neteisina Amerikos politinių klaidų, ir todėl

čiagimiai esą nenori jų skaityti. Žinoma, kad taip, nes čiagimiai šį kraštą laiko "savo", o Lietuva žiūri, kaip į kokį "dypukų" reikalą. Todėl jie yra perdėtai jautrūs Amerikos atžvilgiu. Pvz., kad ir tas čiagimis, kuris visai nesijaudina, kad jau dešimt su viršum metų, kai kairurie mūsų laikraščiai be pasigailėjimo taršo nepriklausomybės laukų politiką ir vadovavusius žmones, bet nepakenčia jokios kritikos šio krašto politikos atžvilgiu. (Gailma būtų tik stebėti, kad tokie dalykai reišktasi demokrat. laisvės šalyje).

Kiekvienas mūsų pabėgėlių, dar Vokietijoje būdamas, su pasibalsėjimu stebėjome ir jaudinomės dėl baisaus vakariečių neapdairumo, savo pačių rankomis remiant ir stiprinant bolševikų imperiją. Tuo tarpu, kai gerbiame iksai ir ygrekai tik dabar pradeda praregėti, čiagimiai ir dauguma senųjų ateivių fanatiškai užsispyrimu teigia, kad visa, kas šiame krašte arba jo vardu daroma tarptautinėje srityje, yra būtinai gera ir išmintinga.

Paaikškėjo pagaliau ir tie "atskirai atsakymai į kiekvieną problemą", anot to čiabuvi. O tos problemos tai Korėja, Indokinija, Kinija, Kuba, Vokietija, dabar dar prisidės Laosas ir t. t. Koks gali būti atskiras kiekvienos jų sėkmingas sprendimas, kai blogo priežastis visų yra beveik ta pati?

Taip pat dar Vokietijos stovyklose būdami, nekartą esame girdėję, kad sąjungininkai dėl Pabaltijo kraštų nekariaus, nes pastarųjų padėtis buvo įteisinta Jaltos susitarimu. Todėl dėl priekaišto, esą, neva "dypiečiai" reikalauja, kad Amerika už juos kraują lietuvių, o jie patys pabėgo, de-ja, tenka rausti. Ar žinomas praeityje atsitikimas, kad kas nors dėl Lietuvos ar jos reikalų būtų kariavęs? Tik akimirka dirstelėjus į nesenus kovų dėl nepriklausomybės laikus, pasitikrinsime, kad visokie santarvininkai ir sąjungininkai visą laiką tik kliudė ir sabotavo, kai tik mūsų būdavo arčiau pergale. Dabar ne tik čia vadinamų dypiečių tarpe, bet ir ten, Lietuvoje, vargu kas tiki, kad dėl mūsų laisvės kas kariaus. Priešingai: Lietuva kovojo už vakarų kultūrą, kai Amerikos dar joklame žemėlapyje nebuvo!

Bus daugiau

JAV ir Kanados lietuvių Antrosios Dainų Šventės Komiteto apyskaita

PAJAMOS:

1. Biletai — \$23,744.00, 2. Aukos: a. I Dainų Šventės (1956) komitetas — \$2,500.00, b. I Taut. Šokių Šventės (1957 m.) Komitetas \$500.00, c. Įstaigos, organizacijos ir asmenys — \$5,465.81. Iš viso aukų — \$8,465.81. 3. Dainų Šventės leidinys — \$2,344.00, 4. Palūkanos už indėlius — \$66.25. Iš viso pajamų \$34,620.06.

ISLAIDOS:

1. Salės nuoma ir parengimas šventei — \$6,515.27, 2. Chorų kelionės — \$8,619.82, 3. Dainų Šventės leidinys \$3,022.95, 4. Repertuaro parengimas \$1,240.13, 5. Spauda, informacija, skelbimai — \$2,440.65, 6. Dalyvių ženkliukai — \$254.93, 7. Chorių pagerbimo pažymėjimai — \$270.00, 8. Atlyginimai (tarnautojams) — \$830.00, 9. Raštinės, pašto ir telefono išlaidos — \$879.52, 10. Inventorius — \$115.00, 11. Kitos smulkios išlaidos ir nuostoliai — \$704.24. Iš viso išlaidų — \$24,892.51. KASOJE — \$9,727.55.

Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados Lietuvių Antrosios Dainų Šventės

PELNO PASKIRSTYMAS:

Muzikiniam reikalams — Trečiajai Dainų Šventei — \$2,500.00, "Jūratės ir Kastyčio" operos išleidimui — \$500.00, Kantatai parašyti (būsimajai Dainų Šventei) — \$300.00, Vargonininkų Sąjungai — \$1,000.00, Muzikiniam Archyvuui Chicagoje — \$500.00, Leidiniui "Liaudies Dainų Rinktinė Fortepijonui" — \$1,000.00. Kitiems kultūriniam reikalams — Antrajai Tautinių Šokių Šventei — \$500.00, P.L.B. Kanados Krašto Valdybai — \$500.00, JAV LB Centro Valdybai — \$1,627.55, JAV LB Čikagos Apygardos Valdybai — \$1,300.00. Viso \$9,727.55.

II DAINŲ ŠVENTĖS KOMITETAS

Chicago, 1961 m. gruodžio mėn. 26 d.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)

Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

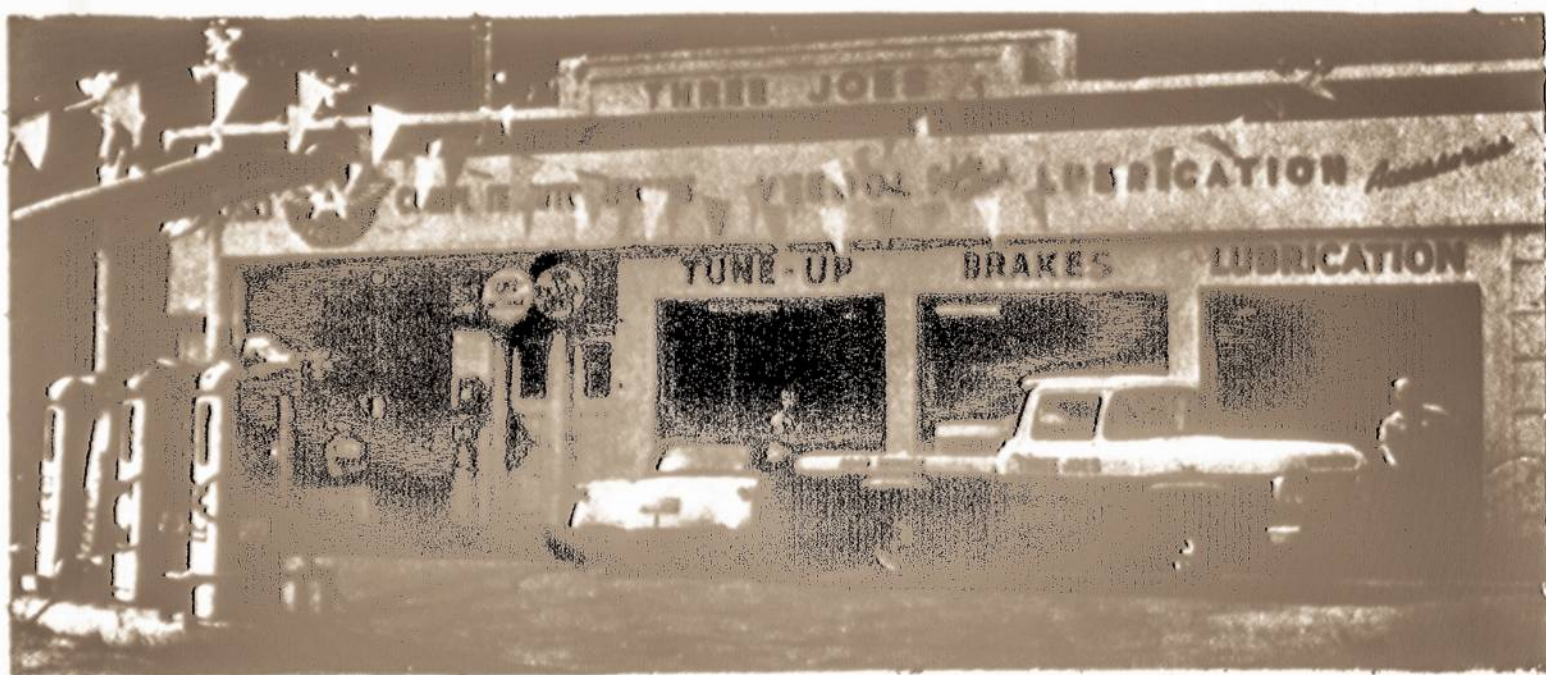
Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

New Yorko BALFO vajuš šemet kiek geresnis nei pernai. Jau atsiliepė 473 aukotojai, prisijusdami per 5,600 dol.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

WHITE HORSE

Tavern

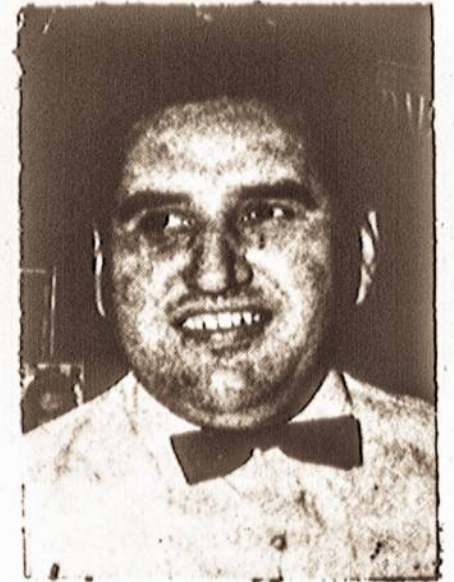
BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė

Jaukus baras

Salė susirinkimams

vestuvėms ir

pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių

LIETUVIŠKIEMS

suejimams nėmokamai

VACYS STEPONIS

Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

Amėrikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vadovybė

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, kurios vienu iš steigėju buvo ir Vienybės redaktorius velionis Juozas Tysliava, įžengusi į antrąjį savo veiklos dešimtmetį, Sąjungos vadovybę perkėlė pirmą kartą į New Yorką. Šiuo metu ją sudaro: Vytautas Abraitis — pirmininkas, Antanas Senikas — pirmasis vicepirmininkas, dr. Bronius Nemickas — antrasis vicepirmininkas, Emilija Čekienė — sekretorė ir Povilas Ališauskas — išdinininkas.

ANTANAS SENIKAS
ALTS Vicepirmininkas

Antanas Senikas, ALTS-gos vicepirmininkas, 1935 m. Vytauto Didžiojo u-te baigęs teisės mokslus ir įgijęs diplomuoto teisininko vardą.

Dar gimnazijoje būdamas, priklausė Jaunajai Lietuvai ir Šaulių Sąjungai, Neo-Lithuania korporacijai. JAV-se buvo Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirm., PLB-nės Great Neck apylinkės pirm, Tautinio Sąjūdžio valdybos ir LNT nariu. Tautinės Sąjungos valdyboje svarbiausias uždavinys jam tenka rūpintis A. Smetonos monografijos leidimu, kurią baigia ruošti Aleksandras Merkelis.

VYTAUTAS ABRAITIS
ALTS-gos Pirmininkas

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas Vytautas Abraitis diplomuotas teisininkas, baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, studijas gilinęs Austrijoje ir Berlyne. Visuomeniniame darbe reikšiasi nuo pat studentavimo laikų įvairiose organizacinėse pareigose. 1940 m. atvykęs į JAV, jis tuoj ir čia įsijungė į lietuvių tautinę veiklą.

V. Abraitis ilgą laiką atstovavo tautinę srovę Amerikos Lietuvių Taryboje, buvo ilgametis vienas iš BALFO direktorių ir paskutiniu laiku išdinininkas. Vienas iš Lietuvos Nepriklausomybės Fondo steigėjų ir 1-sis jo pirmininkas, buvęs Lietuvos Tautinio Sąjūdžio vicep. ir ilgametis Vienybės bendradarbis.

DR. B. NEMICKAS
ALTS Vicepirmininkas

Dr. B. Nemickas, ALTS-gos vicepirmininkas, diplomuotas

Juozas Tysliava, vienas iš ALTS steigėju, kalba paskutiniam lietuvių suskrydyje įvykusiame Washingtone, kuri buvo sukvieta tuometinis ALTS Pirmininkas dr. Stepas Biežis, A. Olis, J. Bačiūnas ir kt. Nuotraukoje - dešinėje - Lietuvos Diplomatinijos Šefas S. Lozoraitis, Lietuvos Atstovas Washingtone J. Kajeckas ir A. Nasvytis - "Leave Your Tears in Moscow" autorius.

teisininkas, baigęs Lietuvoje ir teisės bei valstybės mokslus gilinęs Hamburge, Vokietijoje, įgydamas teisės daktaro laipsnį.

Mokyklos suole pradėjęs reikštis tautinės minties organizacijose, be pertraukos dirbo ir okupacijų metais. 1945 m. buvo VLIKo vicep., įvairias pareigas jame tęsė ir persikėlus į Vokietiją. Šlame krašte nuo 1951 m. yra Lietuvos Laisvės Komiteto narys, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirm, LNT narys ir aktyviai besireiškiantis bendrinėse lietuvių organizacijose.

Emilija Čekienė, ALTS-gos sekretorė, žurnalistė, studijavusi pedagogikos ir psichologijos mokslus Kaune ir išklausiusi kursą Heidelbergo u-te, Vokietijoje.

Dar mokyklos suole pradėjo aktyviai dalyvauti skautų ir kitose organizacijose, vėliau tautinės minties veikloje, buvo Jaunosios Lietuvos rajono mergaičių ir informacijos vadovė. JAV-se greit vėl įsijungė į lietuvišką veiklą ir spaudą, kurį laiką redaguoda-

EMILIJĄ ČEKIENĖ
ALTS Sekretorė

ma moterų puslapį Vienybėje. Buvo Tautinio Akademinio Sambūrio, PLB New Yorko Apygardos valdyboje, šiuo metu Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmininkė ir daugelio laikraščių bendradarbė.

Povilas Ališauskas, ALTS-gos išdinininkas, kuriam šio kadencijoje teks daug pasidaruoti, rūpinant išėjus A. Smetonos monografijos leidimui.

Jis, diplomuotas ekonomistas, baigęs mokslus Vilniaus u-te. Aktyviai reikšėsi skautų, šaulių, jaunlietuvių ir Korpl Neo-Lithuania veikloje eidamas įvairias pareigas, kurių nevengia ir dabar, atvykęs į šį kraštą.

POVILAS ALIŠAUSKAS
ALTS Išdinininkas

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografi, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

VISOS PREKĖS IŠPARDUODAMOS

ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Sukentėjusiems nuo nacių pareiškimų padavimo laikas JT Augštojo Komisarų prateistas iki 1962 m. kovo 31 d. Anketas galima gauti BALFO centre, 105 Grand Street, Brooklyn 11, New York.

Juozas A. Milukas, išlaikęs valstybinius egzaminus, isigijo C. P. A. (Certified Public Accountant) licenciją ir teises. Jau iltesni laiką J. A. Milukas dirba vienoje New Yorko viešosios saskaitybos firmoje.

Juozas J. Bachunas praneša, kad vasario mėn. i Ameriką atvyksta muzikas - visuomenininkas Valteris Banaitis, kuris penkių savaitių viešnagės šioje šalyje, lankysis ir ivairiose lietuvių kolonijose. Dėl jo maršruto ir papildomų informacijų galima kreiptis tiesiog pas J. J. Bachuną. Tabor Farm, Sodus, Mich.

Stasys Santvaras, apibūdinęs Juozą Tysliavą kaip žmogų ir poetą gruodžio 16 d. Bostone įvykusiame kultūriniam subatvakaryje, kurio programa buvo skirta velionii pagerbti. Susirinkimui vadovavo subatvakariams rengti komisijos pirm. inž. Ed. Cibas. Jurgis Jašinskas meniškai paskaitė Juozo Tysliavos poezijos.

Juozas Daubėnas, aktorius, pereina i režisūrą. Barbizon Teatre, New Yorke, buvo pastatytas jo surežisuotas veikalas anglų kalba, "The Man in the Dog Suit".

Algirdas Landsbergis dirba prie kitos savo dramos anglų kalboje. Pirmoji buvo vaidinta amerikiečių teatre.

Dail. Vytauto Kasiulio paroda vyksta vienoje New Yorko 57 gatvės svetintaučių galerijoje.

FLSKUS GAVO PREMIJĄ

Albinas Elskus, tapytojas ir vitražininkas, praėjusių savaitę laimėjo garsaus Amerikos dailės klubo "National Art Club, New York City, 1961 Oil Painting Exhibition" trečiąją premiją iš visiems dailininkams skirtų trijų premijų. Tai jo Maine uolų serijos "Backshore" paveikslas. Maine uolų paveikslai dabar yra išstatyti parodoje Chicagos Banko dailės galerijoje.

PATIKSLINIMAS

Vienybės 1961 m. gruodžio 22 d. numeryje tilpusiame E. Šulaičio rašinyje "Knyga apie Chicagos lietuvius" padaryta klaida jo autoriaus A. Ambrosės adrese. Teisingas adresas toks: A. Ambrose, 3534 South Emerald Ave., Chicago, Ill.

Sausio 7 d. 4 val. po pietų Apreiškimo par. salėje ruošiamą Maironio šeštadieninės mokyklos Kalėdų eglutė. Programa atlieka mokyklos mokiniai. Atvyks Kalėdų senelis su dovanomis vaikams. Bus turtinga loterija ir veiks bufetetas.

Lietuvių siuvėjų 54 lokalas gražiai paminėjo savo 60 m. sukaktį gruodžio 16 d. Lietuvių Atletų klubo patalpose, iš klubo vadovybės gaudami ir sukaktuvinį tortą. Kalbėjusių tarpe buvo to skyrta nariai ir svečiai: J. Mockevičius, St. Briedis, J. Buivydas, V. Paulauskas, K. Naciunskas, Bronė Spūdienė, J. Palionis, P. Milas-Milašauskas, V. Ubara, V. Zaveckas ir kt. Nuotraukoje: minėjimo dalyviai - M. Diržienė su motina, M. Mažeika su žmona ir kiti. J. N. Tysliavos nuotr.

NAUJIEJI METAI

JONAS RUTENIS

Ir vėl stovime Naujųjų Metų angoje. Prieš mūsų akis naujo darbo neišmatuojami barai. Nevisada žmogui linksmas, kai imi jį, kad metai po metų ima slysti iš po kojų. Tada tariasi, kad per mažai nuveikė praėjusiais metais ir ima sielotis dėl prasidedančiųjų. Tas ypač ryšku pas mus, nes mes, iki šiol tik viltimis tegyvendami, pavargom ir pailsom šioje tremties kelionėje. Mes, anot poeto St. Santvaro, — "Laivai palaužtom burėm" ir todėl:

Audringom mariom plaukia
Laivai palaužtom burėm —
Ant kranto stovim nusigandę,
Su nerimu į klaikią kovą žiūrim...

Kova tebevyksta. Nepaprasta. Žūtbutinė. Kova — už mūsų kiekvieno skaidresnę asmeniškąją ateitį — už mūsų visą, bendruomenišką imant, likimą ir už mūsų gimtos žemės ir tautos laisvę.

Todėl Naujųjų Metų angoje, kad ir pavargę, o gal fiziniai ir dvasiniai išsisėmę, nei valandos neturime teisės iš šios kovos lauko pasitraukti. Kur mes bebūtumėm, ir ką mes beveiktumėm — čia ar tūkstančius mylių nuo mūsų gimtos žemės nutolusiuose kontinentuose, visur ir visada privalome išsilaikyti nepalūžę. "Kaip ažuols drūts prie Nemunėlio" — audry nebodami, kad ir laikinai palaužtom burėm privalome irkluoti laivus į ramius, Baltijos gintarais nubarstytus krantus.

Tikėkim, kad ištersime iki galo ir savo golgotą vainikuosime pergalės vainiku, kurio spindėjime, nelyginant J. Bilūno "Laimės žiburyje", skaitysime taip išsiligtą žodį — laisvę. Laikykit, vyrai, vairą, širdy laikykit viltį. — Ateis Dangaus šviesa per dangų ir dūkstančiom vilnim palieps nutilti...

Tai turėtų būti pats didžiausias mūsų visų Naujųjų Metų linkėjimas vieni kitiems.

Augščiausiojo tikslo siekiant į mūsų linkėjimų vainiką dar turėtų būti įpintos ir kelios susidrausminimo mintys. Vienybė, kurią ir šis laikraštis atstovauja, ir lietuviško reikalo bėjimas. Tam, žinoma, reikia pasiaukojimo. Visoje bendruomeniškoje organizacijoje negali būti "Aš", tebūnie tik "Mes". Tai, ką "Mes" sutariame, išstudijavę nusprendžiam ir nutariam vykdyti, bodami savo augščiausiojo tikslo, "Aš", tėra tik "Mes" valios vykdytojas.

To vienas kitam linkėdami Naujųjų Metų proga, dar ramesne širdimi pastiksime gal kartais ir labai audringus 1962 metus. Šia proga laimingų Naujųjų Metų!

Lionė Juodytė, sėkmingai koncertavusi Jordan Hall, Bostone, 1961 m. lapkričio 26 d., šiuo metu ruošiasi naujiems koncertams. Apie jos pasisekimą Bostone jau yra palankiai atsiliepusi lietuviškoji ir amerikiečių spauda. Jos pasirodymą "simpatingai" bostoniečių auditorijai", vienas amerikiečių laikraštis (The Boston Herald) vadina labai maloniu ir augštai vertina jos gerą balsą ir jo valdymą. Kitame laikraštyje (The Christian Science Monitor) muzikos kritikas ypatingai pagyrė Juodytės bisui dainuotus dalykus, kuriuos ji pati sau pritarė gitara. Dainininkė koncerte akompanavo Fritz Kramer. Girdėti, kad netrukus Juodytė rengiasi vaidinti filme "The World of Talent".

New Yorko jaunimo organizacijų pasitarimas

Gruodžio 28 d. P. Bručo svetainėje įvyko New Yorko jaunimo organizacijų atstovų pasitarimas, kurį sukvietė Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba.

Pradžioje posėdžiui pirmininkavęs R. Kezys nurodė priežastis, dėl kurių šis posėdis buvo šauktas: pademonstruoti, kad mokame bendrai dirbti, ne tik tarpe savęs konkuruoti; tyrime spiestis aplink LB, kaip visuotinę, pilnai reprezentacinę ir demokratinę organizaciją išėjimoje.

Susirinkusieji pritarė, kad čia nebus steigiama naujos organizacijos, bet bus kviečiami posėdžiai arba organizuojami darbai pagal reikalą. Pav., šiame posėdyje buvo nuspręsta kovo mėn. surengti visuotinę "Jaunimo teismą", kur būtų proga išstudijuoti jaunimo silpnybes, klaidas, o taip pat ieškoti tam priežasčių. Taip pat principiniai buvo pasisakyta už jaunimo dienų surengimą.

Buvo iškeltas pasiūlymas suorganizuoti jaunimo meno ansamblį, bet diskusijų metu

ši idėja buvo atmesta, nes išryškėjo, kad toks ansamblis nepajėgtų išsilaikyti dėl mūsų visuomenės apatijos. Kaip pavyzdys buvo nurodyta eilė metų veikusių p. Matulaitienės vad. tautinių šokių grupė, kuri jau planuoja užbaigti savo veiklą, nes neatsiranda pakankamai progų pasirodyti lietuviškuose ar svetintaučių parengimuose. Esant tokiai padėčiai būtų neprasminga steigti naują ansamblį.

Taipogi buvo atmestas pasiūlymas suorganizuoti bendrą vasaros stovyklą, tačiau buvo pasisakyta už suorganizavimą ekskursijų — išskylų su tikslu aplankyti žymesnes vietas.

Jeigu centrinės jaunimo organizacijų vadovybės pritarė, būtų prasminga 1964 m. New Yorke šaukti jaunimo kongresą. Tais metais New Yorke vyks pasaulinė paroda, kuri, tikimasi, patrauks daug lietuvių aplankyti New Yorką. Iš principo šiam klausimui susirinkimo dalyviai pritarė, tačiau nesijautė esą kompetentingi daryti bet kokį sprendimą. Šiuo reikalu be abejo LB

centro valdyba ir kitos bendrinės organizacijos pasisakys ir padarys atitinkamus sprendimus.

Posėdyje dalyvavo J. Matulaitienė (Tautinių šokių grupė), B. Setikaitė ("Neringos" skautų tuntas), Sperauskas (Korp! Neo — Lituania), A. Rimas (Studentų Skautų S-ga), V. Radzivanas ir V. Gerdvilis (Moksleivių Ateitininkų S-ga), V. Abromaitis ir V. Kleiza ("Tauro" skautų tuntas), V. Svalbonas ir E. Remeza (Liet. Stud. S-ga) ir S. Remeza (sporto klubas).

Atstovus sukvietė ir susirinkimui pirmininkavo LB New Yorko apygardos valdybos narys jaunimo reikalams R. Kezys.

Stipresnieji aukotojai BALFui gruodžio mėn. pradžioje buvo šie BALFO skyriai bei organizacijos: Detroito sk. — 3,350 dol., Clevelando — 1,000 dol., Chicagos aps. — 849,80 dol., Dayton, Ohio — 294 dol., Roseland, Ill. — 120,59 dol., ir St. Petersburg, Fla. — 75,00 dol.